

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในทัศนะของคนลาว :
กรณีนครเวียงจันทน์ สปป.ลาว
An Image of Thailand from the Perspective of the Lao People:
A Case Study of Vientiane

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย
2. เพื่อศึกษามูลเหตุและแรงจูงใจที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ดังกล่าว
3. เพื่อหาแนวทางหรือข้อเสนอแนะ อันจะทำให้เกิดความสัมพันธที่ยั่งยืน
ระหว่างประเทศทั้งสอง

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง/หน่วยงาน

วันที่สัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์

หมายเหตุ

คำถามนำ

ไทยลาวเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดกันมาช้านาน เมื่อกล่าวถึงประเทศไทยและคนไทย ท่านคิดถึงอะไรเป็นอันดับแรก

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม ด้านการเมือง

1. ท่านเชื่อหรือไม่ว่า ประเทศไทย-ลาวมีความสัมพันธ์กันมาช้านานมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่นใด

.....

.....

2. นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองในทางประวัติศาสตร์ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ค.ศ. 1975 เป็นอย่างไร หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นอย่างไร และหลังการยุติสงครามเย็นเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. การที่ประเทศไทยและประเทศลาวมีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน ท่านคิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวหรือไม่ ถ้าเป็นอุปสรรค ถ้ามว่าเป็นในด้านใด กรุณายกตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าประเทศไทยและลาว มีปัญหาการเมืองในเรื่องที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางในการแก้ปัญหานั้น ๆ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ด้านเศรษฐกิจ

1. เมื่อประเทศลาวเริ่มมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจโดยนำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้ในการพัฒนาประเทศ และเปิดประตูค้าขายและรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในยุคหลังสงครามเย็น ประเทศลาวมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ตั้งแต่หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ท่านคิดว่าประเทศลาวได้ใช้ตัวอย่างของประเทศไทยเป็นต้นแบบในการพัฒนา เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

3. ท่านอยากให้ประเทศลาวมีรูปแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจเหมือนประเทศไทยหรือไม่

.....

.....

.....

.....

4. ในขณะที่รัฐบาลลาวมีการร่างนโยบายกลไกเศรษฐกิจใหม่นั้น ทราบว่า ลาวได้เชิญ ดร.วิระพงษ์ งามมางกูร มาร่วมเป็นที่ปรึกษา ท่านไม่เกรงว่าความคิดของไทย จะไปมีอิทธิพลเหนือความคิด ทางเศรษฐกิจของลาวหรือ และท่านเชื่อได้อย่างไรว่า ความคิดนี้ใช้ด้วยกันได้

.....

.....

.....

.....

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ท่านคิดว่าปัญหาสังคมของเมืองไทยขณะนี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาสังคมของประเทศลาวมีอะไรบ้าง ท่านคิดว่าปัญหาเหล่านั้นไทยมีส่วนส่งเสริมทั้ง ทางตรงและทางอ้อมให้เกิดขึ้นหรือไม่

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน เช่น การเรียกร้องให้ มีความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย หรือท่านเชื่อในเรื่อง “ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็น ช้างเท้าหลัง หรือไม่ว่าหญิงหรือชายต้องก้าวไปข้างหน้าพร้อม ๆ กัน”

.....

.....

.....

.....

4. ที่ประเทศลาว ประชาชนมีการรณรงค์ในสิทธิสตรีหรือแม่หญิงลาวหรือไม่

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดอย่างไรที่วัยรุ่นลาวได้กางเกงยีนส์แทนการนุ่งซิ่น และหันมาขี่มอเตอร์ไซด์ และเที่ยวกลางคืนกันมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าวัยรุ่นไทย มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายและพฤติกรรมของวัยรุ่นลาวหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

1. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกันอย่างใกล้ชิด แต่ภายหลังจากที่ประเทศลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส ไทย-ลาว ได้ถูกแบ่งแยกออกจากกัน ท่านคิดอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่

.....

.....

.....

.....

2. ในอดีต เมื่อครั้งที่ไทยและลาว มีปัญหาความขัดแย้งทางชายแดนต่อกัน เช่น ปัญหาข้อขัดแย้งกรณีสามหมูป่านอุดรดิตต์ หรือกรณีบ้านร่มเกล้าที่จังหวัดพิษณุโลก ในความคิดของท่าน ตอนนั้น ลาวมองไทยอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. การที่คนลาวและคนไทยมีเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม
อย่างเดียวกัน ทำให้คนทั้งสองประเทศมีระบบความเชื่อและการรับรู้เหมือนกัน ส่งผลให้
ประเทศทั้งสองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันใช่หรือไม่ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

1. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อกรณีที่มีข่าวลือลงแม่หญิงลาวโดยคนไทยอยู่เนื่อง ๆ ทางหน่วยงาน
ของลาววางแผนทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. มีกรณีที่กระทบต่อจิตใจและความรู้สึกของคนไทยและคนลาวบางกรณีเช่น กรณีที่นางจันทรมณี
ลูกสาวท่านคำแสน รองเจ้าเมืองวาปี แวงสาละวัน ได้ถูกลักพาตัวเข้ามาในฝั่งไทย ตั้งแต่วันที่ 2
มิถุนายน 2542 โดยมีคนลาวและคนไทยร่วมมือกัน เรื่องนี้เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ลาว
หรือไม่ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

3. ในด้านกีฬา ประเทศทั้งสองก็มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกันและกันเสมอ แต่ในบางครั้ง
ก็มีปัญหาเกิดขึ้น เช่น ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 18 ระหว่างวันที่ 6-17 ธันวาคม
2541 ที่มีประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ผู้สื่อข่าวไทยได้สัมภาษณ์นักกีฬาจากประเทศลาวในทำนอง
ว่าการมาแข่งขันกีฬาในครั้งนี้มิได้ตั้งใจมาแข่งขันแต่เพราะอยากมาเที่ยว มาเห็นและอยากเล่นน้ำ
ทะเล เนื่องจากที่ประเทศลาวไม่มีทะเลใช่หรือไม่ ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อคำสัมภาษณ์ของ
ผู้สื่อข่าวท่านนี้

.....

.....

.....

.....

4. ท่านทราบข่าวเรื่องหนุ่มชาวลาวชื่อ ท้าวพง ทามะวงสา ซึ่งมีแม่เป็นคนไทยแต่ต้องพลัดพรากจากกันนานกว่า 30 ปี ได้มาติดต่อผ่านคนไทยที่เป็นผู้จัดการโรงแรมเอเชียนพาววิลเลียนในเวียงจันทน์ให้ตามหาแม่ของเขาซึ่งทราบว่าเป็นชาวจังหวัดเชียงราย ในที่สุดด้วยการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐก็ได้ทำให้แม่ ลูก คู่นี้พบกัน ท่านมีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าความสัมพันธ์ส่วนตัวในระดับผู้นำ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยและนายไกสอน พมวิหาน ประธานประเทศของลาว ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นอนนั้น จะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสองหรือไม่

.....

.....

.....

.....

6. ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้นำระดับสูงระหว่างไทยและลาวเป็นประจำสม่ำเสมอ เช่น การไปเยือนเมืองไทยของ พลเอกสีสะหวาด แก้วบุญพันธ์ นายกรัฐมนตรีของท่าน เมื่อต้นเดือนมีนาคมที่ผ่านมา ท่านคิดว่าจากภาพดังกล่าว จะส่งผลให้คนลาวมีทัศนคติที่ดีต่อคนไทยหรือไม่

.....

.....

.....

.....

ภาพลักษณ์ที่มีต่อสื่อมวลชน

1. ท่านคงเคยดูโทรทัศน์และรับข่าวสารจากประเทศไทย รายการที่ท่านดูมากที่สุด และน้อยที่สุดคือรายการประเภทใด เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศลาวหรือคนลาวที่สื่อมวลชนไทยนำเสนอตรงกับความเป็นจริงหรือไม่

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าสื่อมวลชนไทย เช่น วิทยุ และโทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดหรือการเลียนแบบพฤติกรรมของวัยรุ่นลาวหรือไม่

.....

.....

.....

4. ในรายการตลกทางโทรทัศน์ของไทยบางครั้ง มีการแสดงออกทางคำพูดและท่าทางล้อเลียนคนลาว ทำให้เป็นที่ตลกขบขัน ท่านมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

.....

ความรู้สึกโดยทั่วไปของคนลาวที่มีต่อคนไทย

1. การที่คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกที่ตนเก่งกว่า ดีกว่า และมองคนลาวว่าต่ำต้อย คิดจะเอาเปรียบคนลาวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทยหรือไม่

.....

.....

.....

2. ท่านมีทัศนะอย่างไร ต่อคำพูดที่ว่า “ไทยและลาวเปรียบเสมือนบ้านพี่เมืองน้อง” และ “ไทยลาวเปรียบเสมือนบ้านใกล้เรือนเคียง” คำพูดทั้งสองคำนี้มีความหมายเหมือนกันหรือไม่ ท่านชอบคำพูดไหนมากกว่ากัน

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าในอนาคตความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศลาวจะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

1. ในทัศนะของท่าน การแก้ไขปัญหาพหุลักษณะของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่คนลาวมีอคติต่อคนไทย จะแก้ไขได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในอันที่จะทำให้ความสัมพันธ์อันยั่งยืนระหว่างประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองนี้

.....

.....

.....

.....

ขอได้รับความขอบคุณยิ่ง

นางสาวสุภรัตน์ เชาว์เกษม

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชามานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ 50200 THAILAND

ผนวก ข

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มข้าราชการ

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	ท่านบุญทอน แสงคำมี
ตำแหน่ง	รองรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
วันที่สัมภาษณ์	26 กรกฎาคม 2542
สถานที่	กระทรวงศึกษาธิการ แขวงกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านการเมือง

1. ไทย-ลาวเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดกันมาช้านาน เมื่อกล่าวถึงประเทศไทย และคนไทย ท่านคิดถึงอะไรเป็นอันดับแรก และในภาพรวมความสัมพันธ์ไทย-ลาวในปัจจุบัน เป็นอย่างไร

เวลาพูดถึงเมืองไทยจะคิดถึงว่าประเทศไทย-ลาวเป็นบ้านพี่เมืองน้อง มีลักษณะพิเศษทางวัฒนธรรม การพูดจาอาจจะต่างกันในเรื่องของสำเนียง แต่ก็สามารถสื่อสารกันได้ดี ในทางประวัติศาสตร์ไทย-ลาวก็มีความร่วมมือกันดี แต่ในบางครั้งก็มีความขัดแย้ง และบางครั้งก็มีการปะทะกันทางด้านกำลังอาวุธ เช่น กรณีสามหมูบ้าน แต่นั่นก็เป็นเรื่องธรรมดา ประเทศใกล้เคียงก็มีความไม่เข้าใจกันบ้าง แต่โดยทั่วไปแล้วก็พยายามเข้าอกเข้าใจกัน ทำให้สัมพันธ์ไทย-ลาวดีขึ้น โดยเฉพาะหลังจากการที่ปะทะกันสิ้นสุดลง ข้าพเจ้าเคยคิดว่าทำอย่างไรที่จะทำให้ความสัมพันธ์ไทย-ลาวดีขึ้นขึ้น ไปมาหาสู่มีการพัวพันค้าขายต่างฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ รัฐบาลลาวยึดมั่นในหลักการของการอยู่ร่วมกันโดยสันติเสมอไม่ว่ากับประเทศไทยเท่านั้น กับประเทศอื่น ๆ ก็ยึดถือด้วย การยึดมั่นในหลัก 5 ประการ ของการอยู่ร่วมกันโดยสันติ เคารพอธิปไตยแผ่นดินซึ่งกันและกันทั้งกัมพูชา จีน เวียดนาม พม่า ลาวได้พยายามให้ความเข้าใจกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ถ้ามีสิ่งใดเกิดขึ้น เช่น ในประเทศไทยมีเรื่องไม่ดีเกิดขึ้น ประเทศลาวนั้นก็จะได้เสียใจด้วย หรือถ้าประเทศลาวมีเรื่องไม่ดีเกิดขึ้น ประเทศไทยก็จะสนใจคอยดูแลกัน ขณะนี้รัฐบาลลาวก็ได้ติดตามเรื่องการแบ่งเขตแดนไทย-ลาว ซึ่งทางลาวก็ได้พยายามติดตามเรื่องนี้ ผู้นำรัฐบาลลาวและผู้นำไทยได้มีการปฏิบัติ ซึ่งก็ได้เห็นชอบให้มีการปักหลักหมายเพิ่มอีก โดยอิงตามสัญญาของฝรั่งเศส-สยามเพื่อมิให้เกิดกรณีพิพาทเหมือนกับกรณีสามหมูบ้านที่จังหวัดอุดรติดต่อกัน

ด้านเศรษฐกิจ

1. ท่านอยากให้ประเทศลาวมีรูปแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจเหมือนประเทศไทยหรือไม่

อยากให้เป็นอย่างนั้น ตามอุดมการณ์ของประเทศลาวนั้นได้คิดกันไว้ว่า ทำอย่างไร จะให้มีการสร้างและพัฒนาประเทศชาติรวมทั้งประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ซึ่งถ้าอยากให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นก็ต้องพัฒนาเศรษฐกิจแต่ก็ยังไม่มีความยุ่งยากอยู่ หากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน ย่อมส่งผลกระทบต่อประเทศลาว เนื่องจากลาวเป็นประเทศใหม่ย่อมถูกผลกระทบจากตรงนี้เป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ปัญหาที่ประเทศลาวพยายามตระหนักอยู่ คือ ทำอย่างไรที่จะให้ประเทศลาวมีความสุข สังคมมีความยุติธรรม โดยทั่วไปแล้วคิดว่าไทยเป็นบ้านใกล้เรือนเคียง/บ้านพี่เมืองน้องที่เหมือนกับประชาชนทั่วไปคิดเช่นเดียวกัน ถ้าประเทศไทยมีความเจริญมีความสงบก็จะส่งผลอันดีต่อประเทศลาว หากไทยมีวิกฤตการณ์ใดเกิดขึ้นก็ย่อมส่งผลกระทบต่อลาวเช่นกัน เช่น ไทยเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ลาวก็มีผลกระทบด้วย

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ท่านคิดว่าปัญหาสังคมของเมืองไทยขณะนี้คืออะไร และท่านคิดว่าปัญหาเหล่านั้นมีส่วนทำให้เกิดปัญหาสังคมในประเทศลาวทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือไม่

ปัญหาสังคมโดยทั่วไปแล้ว ประเทศไหนก็มีทั้งนั้น โดยเฉพาะกับประเทศที่มีการใช้กลไกเศรษฐกิจ ประเทศใดที่มีการใช้กลไกเศรษฐกิจตลาดจะเกิดปัญหาเหล่านี้ขึ้นและจะเกิดมาก เช่น ปัญหายาบ้า ยาเสพติด ก็น่าจะมีผลสะท้อนให้กับอีกประเทศหนึ่ง หากไทยมีลาวก็มี หากลาวมีไทยก็มีเช่นกัน เนื่องจากประชาชนดูโทรทัศน์จากประเทศไทย ฟังวิทยุจากไทยก็เข้าใจก็มีส่วนให้เป็นผลสะท้อนเช่นกัน ในเรื่องของยาเสพติดก็เช่นกัน ในลาวเด็กวัยรุ่นมีจำนวนน้อยที่เสพ ซึ่งรัฐบาลก็ได้แก้ไขเรื่องนี้อยู่ โดยการศึกษาอบรมให้เห็นถึงโทษและอันตรายของยาเสพติด และมีมาตรการปราบปราม รัฐบาลลาว ไทย และพม่า จะต้องมีการร่วมมือกันในการกำจัดยาเสพติด ถ้าไม่ปฏิบัติจริงจะเสียหาย และหากเยาวชนมีการเสพยาเสพติดกันมากขึ้นจะกลายเป็นคนไม่มีคุณภาพ เมื่อคนไม่มีคุณภาพแล้วบ้านเมืองจะเป็นอย่างไร บ้านเมืองจะไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย วุ่นวาย เด็กที่ติดยาจะทำให้สังคมไม่มีความสุข ปัญหาบาปจะบอกไม่ได้ว่าทางลาวหรือไทยมีมากกว่ากัน แต่ว่าประเทศไหนที่มีคนมากกว่าปัญหาก็น่าจะเกิดขึ้นมากกว่า ซึ่งลาวก็น่าจะรับปัญหามาจากไทย เพราะเป็นประเทศที่ใกล้กัน ก็น่าเห็นใจ แต่รัฐบาลไทยก็ได้เอาใจใส่อยู่แล้ว

2. ท่านคิดอย่างไรที่วัยรุ่นลาวใส่กางเกงยีนส์แทนการนุ่งซิ่น และหันมาขี่มอเตอร์ไซด์ และเที่ยวกลางคืนกันมากขึ้น

เมื่อนำเอากลไกเศรษฐกิจตลาดมาใช้ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นเงาตามกันไป แต่อันที่จริงแล้วสภาพสังคมแม่หญิงลาวกับรัฐบาลก็ได้มีการส่งเสริมด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยเมื่อเหตุการณ์เปลี่ยนไปสภาพชีวิต เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ของคนเปลี่ยนไป ก็เป็นสาเหตุให้แนวคิดหรือจิตใจก็เปลี่ยนไปด้วย ประมาณ 10 ปีที่แล้ว คนลาวนุ่งกางเกงน้อยมาก แต่ในปัจจุบันหากมีงานประเพณีเข้าวัดถือศีลก็ยังนุ่งซิ่น สำหรับวัยรุ่นนั้นเวลาไปไหนมาไหนก็จะนุ่งแล้วแต่ความสะดวก รัฐบาลก็ไม่ได้มีระเบียบออกมาว่าห้ามนุ่งกางเกง

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ภาพลักษณ์ที่มีต่อสื่อมวลชน

1. ท่านคิดว่าเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศลาวหรือคนลาวที่สื่อมวลชนไทยนำเสนอตรงกับความเป็นจริงหรือไม่

ในบางครั้งทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจกันดีอยู่แล้ว หากมีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น และมีการออกข่าวไปนั้นตรงกับความเป็นจริงหรือไม่ หรือการออกข่าวนั้นเพื่ออะไร มีจุดประสงค์อะไร ถ้ามีจุดประสงค์ให้รู้ให้เข้าใจกันก็จะเป็นการดี แต่ถ้าข่าวที่ออกไปแล้วให้ข้อมูลที่ผิดพลาดก็จะทำให้คนทั้งสองประเทศเกิดไม่เข้าใจกันขึ้น เข้าใจผิดกัน เช่น นานมาแล้วมีนักร้องคนหนึ่ง คือ นายเทห์ ออกรายการให้สัมภาษณ์และถูกถามว่า ถ้ามีครอบครัวจะมีครอบครัวกับคนลาวไหม ตอบว่าไม่ชอบเพราะคนลาวโง่ ทำให้หญิงลาวและหนุ่มสาวลาวไม่พอใจ ซึ่งแบบนี้ก็ไม่ควรเอาออกข่าวออกข่าวแล้วทำให้ผิดใจกัน ที่ลาวก็เหมือนกันข่าวอะไรที่จะกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ไทย-ลาวก็ไม่น่าจะเอาออก เรื่องสื่อเป็นมีดสองคม ถ้าทำให้ดีก็ดีไป ทำให้ไม่ดีก็จะไม่ดี

2. ท่านคิดว่าสื่อมวลชนไทย เช่น วิทยุ และโทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดหรือการเลียนแบบพฤติกรรมของวัยรุ่นลาวหรือไม่

มีผลเหมือนกัน เพราะโลกปัจจุบันไม่มีพรมแดนเรื่องสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ได้เห็นกันหมด ทั้งยุโรป อเมริกา โดยเฉพาะกับไทย ส่วนใหญ่คนลาวจะดูโทรทัศน์ไทยก็เยอะ วัยรุ่นจะดูละคร เพลง ทีวี และจะค่อย ๆ ถ่ายทอดรับไปอย่างไม่รู้ตัว วัยรุ่นจะชอบเลียนแบบและทำตาม รัฐบาลควรให้มีการศึกษา อบรมคนด้วย

3. ในรายการตลกทางโทรทัศน์ของไทยบางครั้ง มีการแสดงออกทางคำพูดและท่าทางล้อเลียนคนลาวทำให้เป็นที่ตลกขบขัน ท่านมีความรู้สึกอย่างไร

ไม่ควร เรื่องตลกมีหลายแบบทำให้เป็นที่สนุกสนาน แต่ตลกไม่ควรจะเสียดสีใส่คนอื่น ในลาวมีกฎหมายเรื่องสิทธิของบุคคล สิ่งไหนที่จะทำให้ประชาชนไทย-ลาว หรือทั้งสองฝั่งบ้านพี่เมืองน้องเกิดความไม่เข้าใจกันก็ไม่ควรทำ ลาว อีสาน ก็ถือว่าเป็นคนลาวเช่นกัน คือ เชื้อชาติลาว สัญชาติไทย

ความรู้สึกโดยทั่วไปที่คนลาวมีต่อคนไทย

1. การที่คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกว่า คนเก่งกว่า ดีกว่า และมองคนลาวว่าต่ำต้อย คิดจะเอาเปรียบคนลาวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทยหรือไม่

จะไม่คิดว่าเป็นคนไทยทั้งหมดที่เป็นแบบนี้ไม่ว่าที่ไหนก็มีทั้งคนดีและคนไม่ดี คนลาว คนไทยก็เหมือนกัน คนไทยที่ไม่ดีก็มีอยู่แต่ก็ไม่คิดว่าทั้งหมด แต่ปัญหานี้คิดว่าเป็นเรื่องของบุคคล คนลาวที่ทำไม่ดีต่อคนไทยก็มี แต่เรื่องนโยบายของรัฐบาลก็ยัง ไม่มีเหมือนกัน เกี่ยวกับเรื่องนี้พูดกันในเบื้องต้นว่าทำอย่างไรจะให้ทั้งสองชาติหันมารักซึ่งกันและกันดีกว่าทำไม่ดีต่อกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ในทัศนะของท่าน การแก้ไขปัญหาภาพลักษณ์ของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่คนลาวมีอคติต่อคนไทย จะแก้ไขได้อย่างไร

ความสามัคคีและความสัมพันธ์ไทย-ลาวนี้อยากให้ยั่งยืนตลอดไปกาลนาน ไม่มีปัญหาใด ๆ อยากให้ยึดมั่นสร้างสันติบนพื้นฐานหลักการ 5 ประการ คือ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน ไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน นับถือสิทธิอำนาจอธิปไตยและแผ่นดินครบถ้วน โดยเฉพาะเรื่องการปักเขตแดนเพื่อยืนยันความสามัคคีและรักซึ่งกันและกัน ประชาชนตามชายแดนมักจะเกิดเรื่องราวอยู่เป็นประจำ เช่น การขโมยดิน ไม้ วัว/ควาย หรือประชาชนทะเลาะกัน ต้องอบรมประชาชน ต้องเคารพนับถือผืนแผ่นดินของกันและกัน ถ้ามีจุดประสงค์ว่าลาวจะกลืนกินไทยหรือไทยจะกลืนกินลาวก็ไม่ได้ ไม่เฉพาะแต่รัฐบาลลาว ประเทศไหนก็เหมือนกัน ไม่เฉพาะแต่ว่าไทย กัมพูชา เวียดนาม ลาว จีน อยู่ใกล้กันก็ต้องนับถือกัน บ้านใกล้กันขยับร้าวเข้าไปหากันก็ไม่ดี จะเอาเพียงสิบก็ไม่ได้ ต้องนับถือกัน ไม่ว่าเวลาใดรัฐบาลก็ยึดมั่นในหลัก 5 ประการเสมอ ถ้ายึดมั่นในหลักการนี้แล้วก็ไม่มีความขัดแย้งที่จะทะเลาะกัน ลาวคิดว่าลาวเป็นประเทศเล็ก พลเมืองก็น้อย ไม่เหมือนกับไทย แต่ไม่มีความคิดที่จะให้ลาวถูกละเลยแผ่นดินของไทย ไม่มีหรอกแต่ถ้าไทยมาแตะแผ่นดินของลาว ลาวก็สู้ตาย ดังนั้นเรื่องปัญหาสามหมูบ้านก็เป็นสิ่งที่เจ็บแสบ มีคนบางกลุ่มไม่ดีแต่ก็ไม่ใช่มนุษย์ไทยทั้งหมด

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มข้าราชการ

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	ท่านหุมพัน รัตนวง
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย กระทรวงเกษตรและวัฒนธรรม
วันที่สัมภาษณ์	28 กรกฎาคม 2542
สถานที่	สถาบันวิจัย กระทรวงเกษตรและวัฒนธรรม แขวงกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านการเมือง

1. นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองในทางประวัติศาสตร์ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ค.ศ. 1975 เป็นอย่างไร หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นอย่างไร และหลังการยุติสงครามเย็นเป็นอย่างไร

ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ค.ศ. 1975 เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยจะดีนัก เพราะมีการเอารัดเอาเปรียบกัน โดยเฉพาะฝ่ายลาวจะถูกเอาเปรียบโดยฝ่ายไทยเสมอ เป็นสัมพันธ์ภาพที่มีผู้ได้เปรียบ-ผู้เสียเปรียบ หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ความสัมพันธ์ลาว-ไทยก็เริ่มจะดีขึ้นเพราะมีการทำการค้าซึ่งกันและกัน แต่ต่อมาความสัมพันธ์ก็เริ่มที่จะไม่ดีเท่าไรเมื่อไทยกล่าวหาว่าลาวเป็นพวกเดียวกับพม่าเพราะในช่วงเวลานั้นไทยก็มีความสัมพันธ์ไม่ค่อยจะดีเท่าไรกับพม่า หลังจากนั้นความสัมพันธ์ไทยกับลาวก็ถึงขั้นตึงเครียดอีก คือ เกิดสงครามขึ้นโดยฝ่ายไทยเข้าไปทำสงครามในลาวโดยวางเพลิงเผาบ้านเรือนประชากร นอกจากนั้น ไทยก็ได้ยึดเอาเขตแดนของลาวบางส่วนเป็นของไทย ทำให้ลาวอ่อนแอทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจ เป็นเหตุทำให้ฝรั่งเศสเข้ามาครอบครองลาวได้อย่างง่ายดาย

2. ท่านคิดว่าประเทศไทยและลาว มีปัญหาการเมืองในเรื่องที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ อย่างไร

ประเทศลาวและไทยถือได้ว่าเป็นประเทศบ้านพี่เมืองน้อง มีความเข้าใจซึ่งกันและกันต่างมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกว่าประเทศอื่น ๆ ใด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและที่สำคัญยังเป็นสมาชิกอาเซียนเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ทั้งสองประเทศก็ยังมีปัญหาต่อกันโดยเฉพาะปัญหาความร่วมมือกันในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะปัญหาความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยแสดงออกจากการเอารัดเอาเปรียบกันอยู่โดยเฉพาะฝ่ายลาวจะเป็นฝ่ายที่ถูกเอาเปรียบมาตลอด ดังนั้น จึงอยากเสนอให้ทางฝ่ายไทยช่วยนำเอาปัญหาดังกล่าวไปพิจารณาและแก้ไขด้วย เพื่อให้เกิดความเสมอภาคซึ่งกันและกันและต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์ด้วยกัน

ด้านเศรษฐกิจ

1. เมื่อประเทศลาวเริ่มมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจโดยนำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้ในการพัฒนาประเทศ และเปิดประตูค้าขายและรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในยุคหลังสงครามเย็น ประเทศลาวมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไร

นโยบายของลาวมีดังนี้คือ เป็นตัวของตัวเอง มีความเข้มแข็งและสามารถยืดหยุ่นด้วยตนเองได้ การร่วมมือกับต่างประเทศนั้นอยู่บนพื้นฐานของการได้ประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย การร่วมมือกับประเทศไทยนั้นลาวมีความเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ลาวสามารถเอาแบบอย่างได้ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การเกษตร การบริหารและธุรกิจ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าไทยจะเป็นแบบอย่างในหลาย ๆ ด้านดังที่กล่าวมานั้น ลาวมีความเห็นว่าระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของไทยได้มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจและสังคมลาวมากทีเดียว

3. ท่านอยากให้ประเทศลาวมีรูปแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจเหมือนประเทศไทยหรือไม่

ไม่เลย ไทยเป็นเสรีนิยมไปตามแนวความคิดอุดมการณ์ของสหรัฐอเมริกาที่เอานายทุนผูกขาดมาซึ่งชะตากรรมของตน ลาวเป็นประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยยึดหลักการปฏิบัติตามแนวทางของสังคมนิยม คือมีจุดมุ่งมั่นในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ระบอบการปกครองดังกล่าวเป็นระบอบการปกครองที่มีผู้นำมาจากประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน

4. ในขณะที่รัฐบาลลาวมีการร่างนโยบายกลไกเศรษฐกิจใหม่นั้น ทราบว่า ลาวได้เชิญ ดร.วีระพงษ์ งามานุกร มาร่วมเป็นที่ปรึกษา ท่านไม่เกรงว่าความคิดของไทยจะไปมีอิทธิพลเหนือความคิดทาง เศรษฐกิจของลาวหรือ และท่านเชื่อได้อย่างไรว่าความคิดนี้ใช้ด้วยกันได้

ลาวไม่เคยจำแนกหลักวิชาการ ในส่วนที่ดีก็รับ ส่วนที่ไม่ดีก็ไม่รับ สถิติปัญหาหรือ หลักทฤษฎีและวิชาการเป็นสมบัติของมนุษย์ทั่วไป แต่ผู้ที่นำไปใช้ต่างกัน ลาวมีนโยบายคือ “รับ เอาสิ่งที่ยอดเยี่ยมที่สุดของโลก” โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของประเทศเป็นหลัก

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ท่านคิดอย่างไรที่วัยรุ่นลาวใส่กางเกงยีนส์แทนการนุ่งซิ่น และหันมาขี่มอเตอร์ไซด์ และเที่ยว กลางคืนกันมากขึ้น

มีความน้อยใจ แต่ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ คือ

1. อิทธิพลภายนอก
2. การพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม
3. มาตรการการคุ้มครองไม่ทันกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น
4. เป็นความก้าวหน้าทันสมัยของโลก

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

1. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกันอย่างใกล้ชิด แต่ภายหลังจากที่ประเทศลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส ไทย-ลาวได้ถูกแบ่งแยกออกจาก กัน ท่านคิดอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่

ไม่เห็นด้วย เพราะว่า ประเทศไทยและฝรั่งเศสต่างก็มีหนี้ทางด้านประวัติศาสตร์ ต่อลาว ประเทศฝรั่งเศสไม่ได้ยึดครองที่ดินทางฝั่งซ้ายของลาวแต่กลับเห็นว่าที่ดินทางฝั่งซ้ายของ ลาวเป็นของตนโดยไม่ยอมเรียกว่าเป็นลาว (ทางภาคอีสาน) ภาษาที่ใช้ก็เป็นภาษาอีสาน

2. ในอดีต เมื่อครั้งที่ไทยและลาวมีปัญหาความขัดแย้งทางชายแดนต่อกัน เช่น ปัญหาข้อขัดแย้ง กรณีสามหมูป่าบนอุดรดิตต์ หรือกรณีบ้านร่มเกล้าที่จังหวัดพิษณุโลก ในความคิดของท่านตอนนั้น ลาวมองไทยอย่างไร

ทัศนคติที่ลาวมีต่อไทยคือ คิดว่าไทยนั้นมีความมั่นใจตนเองมากเกินไป คิดว่า อยากรทำอะไรก็ได้ตามอำเภอใจโดยไม่คิดถึงคนอื่น

3. การที่คนลาวและคนไทยมีเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรม อย่างเดียวกัน ทำให้คนทั้งสองประเทศมีระบบความเชื่อและการรับรู้อย่างเดียวกัน ส่งผลให้ประเทศ ทั้งสองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันใช่หรือไม่ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

มีอุดมคติพื้นฐานที่คล้ายกัน แต่มีระดับการพัฒนาที่มีความแตกต่างกันแน่นอน เป็นพื้นฐานที่ดีควรทบทวนตนเอง แล้วส่งเสริมในสิ่งที่ดีมีประโยชน์ แก้ไขสิ่งที่ไม่เข้าใจกัน และ ส่งเสริมความสัมพันธ์ความเข้าใจที่ดีต่อกันให้มากขึ้น

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

1. ในด้านกีฬา ประเทศทั้งสองก็มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกันและกันเสมอ แต่ในบางครั้ง ก็มีปัญหาก่อเกิดขึ้น เช่น ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 ระหว่างวันที่ 6-17 ธันวาคม 2541 ที่ มีประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ผู้สื่อข่าวไทยได้สัมภาษณ์นักกีฬาจากประเทศลาวในทำนองว่าการมาแข่ง กีฬาในครั้งนี้มิได้ตั้งใจมาแข่งขันแต่เพราะอยากมาเที่ยว มาเห็นและอยากเล่นน้ำทะเลเนื่องจากที่ ประเทศลาวไม่มีทะเลใช่หรือไม่ ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อคำสัมภาษณ์ของผู้สื่อข่าวท่านนี้

ทางฝ่ายนักกีฬาได้แสดงท่าทีประหลาดใจไปแล้ว กรณีที่นักข่าวเขียนในลักษณะนี้ ก็ เคยประสบกับตัวเองมาแล้ว เป็นฝีมือของนักข่าวที่หลงไปโดยขาดสติสัมปชัญญะ และอยู่ภายใต้ อำนาจของเงิน โดยกระทำการดังกล่าวได้สร้างความเสียหายให้กับผู้อื่น (นักข่าวในลักษณะนี้ส่วน มากจะมีอยู่ในสังคมที่มีระบอบการปกครองแบบทุนนิยม เพราะมีความเสรีในการที่จะเขียนข่าว อะไรก็ได้ ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อขาดสติ ไม่เป็นตัวของตัวเอง เห็นแก่เงินเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงศักดิ์ ศรีของตน)

2. ท่านคิดว่าความสัมพันธ์ส่วนตัวในระดับผู้นำ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัวของไทย และนายไกสอน พมวิหาน ประธานประเทศของลาว ที่มีความสัมพันธ์กันอย่าง แน่นแฟ้น จะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสองหรือไม่

มีความรู้สึกที่ทั้งสองท่านความจริงใจต่อกันอย่างแท้จริง สิ่งนี้เป็นพื้นฐานที่ทำให้ ความสัมพันธ์ของไทยและลาวดีขึ้นเรื่อย ๆ

3. ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้ในระดับสูงระหว่างไทยและลาวเป็น ประจำสม่ำเสมอ เช่น การไปเยือนเมืองไทยของ พลเอกสีสะหวาด แก้วบุญพัน นายกรัฐมนตรีของ ท่านเมื่อต้นเดือนที่ผ่านมา ท่านคิดว่าจากภาพดังกล่าวจะส่งผลให้คนลาวมีทัศนคติที่ดีต่อคนไทยหรือไม่

แน่นอน ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีความเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ไม่มีอะไรที่จะคงสภาพเดิมได้ตลอด ทุกอย่างขึ้นกับภาวะวิสัย ลาวยึดถือคตินุทธรปรัชาเป็นแนวทางดำเนินชีวิต คือการดับกิเลส ระวังความโมโห ความโกรธ และความไม่คิดอาฆาตจองเวร มันขึ้นอยู่กับสองฝ่ายลาวและไทย เช่น ถ้าไทยอยากจะให้ลาวมีความคิดและทัศนคติต่อไทยในทางบวกมากขึ้น ไทยก็ต้องมีความคิดต่อลาวอย่างนั้นด้วย โดยมีพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน

ภาพลักษณ์ที่มีต่อสื่อมวลชน

1. ท่านคิดว่าเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศลาวหรือคนลาวที่สื่อมวลชนไทยนำเสนอตรงกับความเป็นจริงหรือไม่

มีบางเรื่องที่สื่อมวลชนนำเสนอที่เป็นความจริงและมีเหตุผล แต่บางเรื่องก็ไม่ใช่ความจริงโดยนักข่าวนำเสนอข่าวในเรื่องที่เกินความเป็นจริง ไม่ทราบว่าทำไมเพราะส่วนมากข่าวที่ออกมาจะมีความจริงน้อยมากแต่การปรุงแต่งมีมากกว่าความจริงที่เป็น

2. ในรายการตลกทางโทรทัศน์ของไทยบางครั้ง มีการแสดงออกทางคำพูดและท่าทางล้อเลียนคนลาว ทำให้เป็นที่ตลกขบขัน ท่านมีความรู้สึกอย่างไร

ก็ถูกดูถูก ความรู้สึกคือ รู้สึกว่าคนไทยส่วนมากแล้วจะดูถูกคนลาวเสมอ

ความรู้สึกโดยทั่วไปที่คนลาวมีต่อคนไทย

1. ท่านคิดว่าในอนาคตความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศลาวจะเป็นอย่างไร

ดีขึ้น เพราะเหตุผลที่ว่ายังมีอาศัยซึ่งกันและกัน แนวความคิดของคนย่อมมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในทัศนะของท่าน การแก้ไขปัญหภาพลักษณ์ของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่คนลาวมีอคติต่อคนไทย จะแก้ไขได้อย่างไร

ไม่ใช่เฉพาะแต่ฝ่ายลาวอย่างเดียว ขึ้นอยู่กับปัจจัยของทั้งสองประเทศ ไทยและลาวว่าอยากจะให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นไปในลักษณะใด และคิดว่าทางฝ่ายไทยก็ย่อมจะทราบดีว่าการที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดีขึ้นนั้นควรจะทำอย่างไรบ้าง ส่วนข้อเสนอแนะที่จะทำให้ความสัมพันธ์ของสองประเทศดีขึ้นนั้น คือ ควรจะมีการเพิ่มความสัมพันธ์ทางด้านความร่วมมือกันในทุก ๆ ด้านอย่างจริงจัง โดยมีการปรึกษาหารือกันเมื่อเกิดปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล

2. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในอันที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันยั่งยืนระหว่างประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองนี้

1. มีความจริงใจ มีสัมพันธต่อกัน
2. เมื่อเกิดปัญหาขึ้นต้องร่วมมือกันแก้ไข หาวิถีทางแก้ไขที่ดีที่สุดเพื่อเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองประเทศ
3. มีธรรมในใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่สูงส่ง สร้างจิตใจให้เป็นสากลนิยม มีความเป็นพี่น้องกันอย่างจริงใจ

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มนักศึกษา

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นางพุทธรักษ์ พิจิตร
ตำแหน่ง นักศึกษาปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันที่สัมภาษณ์ 1 สิงหาคม 2543
สถานที่ ร้านอาหารอเลฟเว่น เซเว่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

.....

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านการเมือง

1. นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองในทางประวัติศาสตร์ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ค.ศ. 1975 เป็นอย่างไร หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นอย่างไร และหลังการยุติสงครามเย็นเป็นอย่างไร

ก่อน ค.ศ. 1975 - ไม่ค่อยดี เพราะมีการทำสงครามกัน จากประสบการณ์ในช่วงนั้นไทยลารบกัน มีคนลาวข้ามมาฝั่งไทย เป็นคนที่ไม่ชอบระบบใหม่ของลาว มีทหารลาวยิงพวกลาวที่ข้ามไปฝั่งไทย แต่ไปโดน นปช.ไทย และไทยก็ยังกลับมา ประชาชนอยู่ฝั่งลาวก็โดนลูกหลง

หลัง ค.ศ. 1975 - ก็ดีขึ้นจากก่อน 75 ถึง 90 ก็เริ่มดีขึ้นเรื่อย ๆ

หลังยุติสงครามเย็น - ความสัมพันธ์เปลี่ยนไปดีขึ้นมาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง และการศึกษาทุก ๆ ด้าน เพราะประเทศลาวมีระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบลาว แต่ก่อนโซเวียตมีอิทธิพลต่อประเทศลาวมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ลาวมองดูโซเวียตเป็นตัวอย่างเอนเอียงไปกับโซเวียต พอโซเวียตล่มสลาย ลาวก็เริ่มไม่แน่ใจ เหมือนกับเวลาพ่อตาย จะไปทางไหน ต้องยืนด้วยตัวเอง ต้องหาที่พึ่งอื่น ๆ จุดนี้คิดว่าทำให้ความสัมพันธ์ไทย-ลาวดีขึ้น ลาวเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

2. การที่ประเทศไทยและประเทศลาวมีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน ท่านคิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวหรือไม่ ถ้าเป็นอุปสรรค ถ้ามว่าเป็นในด้านใด กรุณายกตัวอย่าง

ไทย-ลาวมีระบอบการปกครองต่างกัน คิดว่าเป็นอุปสรรค เพราะจริง ๆ แล้ว การเมืองมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ประเทศมีความเจริญในด้านต่าง ๆ ถ้าหากว่าการเมืองไม่ดี/ไม่ราบรื่นก็จะทำให้เศรษฐกิจไม่ดีไปด้วย เช่น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ช่องเม็ก ผังลาวก็อยากให้ไทย ส่งผู้ร้ายข้ามแดนมาให้ แต่ไทยบอกว่าต้องพิจารณาความผิดตามกฎหมายไทยก่อน ถ้าลาว-ไทยมีการปกครองที่คล้ายกัน ความสัมพันธ์น่าจะดีกว่านี้

ด้านเศรษฐกิจ

1. เมื่อประเทศลาวเริ่มมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจโดยนำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้ในการพัฒนาประเทศ และเปิดประตูค้าขาย และรับการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะในยุคหลังสงครามเย็น ประเทศลาวมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไร

นับแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศมาตั้งแต่ ค.ศ. 1975 ลาวก็ล้มลุกคลุกคลานมาตลอด ค.ศ. 1986 ใช้จินตนาการใหม่เป็นแผนแรก ลาวคิดว่าจะทำอย่างไรให้ประเทศพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น เพราะไม่มีที่ยึดแล้ว น่าจะมองประเทศเพื่อนบ้าน แต่ตอนนั้นรัฐบาลลาวมีทัศนคติต่อทุนนิยมในลักษณะที่ไม่แน่ใจ ไทยจะมากอบโกยหรือไม่ ยังไม่แน่ใจเพราะยังไม่มีประสบการณ์และแผนดังกล่าวเป็นแผนแรกที่เราใช้เมื่อผ่านแผนที่ 2 จนแผนที่ 3 ก็เริ่มดีขึ้นเพราะมีประเทศอื่น ๆ เข้ามาด้วย ก็ยังคิดว่าควรระวังและระวังประเทศที่เป็นทุนนิยมทุกประเทศไม่เฉพาะไทย

2. ตั้งแต่หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ท่านคิดว่าประเทศลาวได้ใช้ตัวอย่างของประเทศไหนเป็นตัวแบบในการพัฒนาประเทศ

จุดหลักคือเวียดนาม เพราะเวียดนามเป็นทุกอย่างคือ จะเอาเวียดนามเป็นที่ยึด เช่น การเข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ลาวก็ตามเวียดนาม เวียดนามเข้าก่อน ลาวก็ตาม ลาวเอาเวียดนามเป็นตัวอย่างตลอด จนกระทั่งปัจจุบัน ถ้ามีเรื่องอะไรก็จะเชิญเวียดนามมาเป็นที่ปรึกษาทันที ลาวคิดว่าเวียดนามเป็นเพื่อนตั้งแต่เข้าร่วมรบ ประชาชนไทย-ลาวสนิทกัน แต่การเมืองไม่ใช่

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ที่ประเทศลาว ประชาชนมีการรณรงค์ในสิทธิสตรีหรือแม่หญิงลาวหรือไม่

มีสมาพันธ์แม่หญิงลาวที่ช่วยดูแลปกป้องสิทธิของแม่หญิง สมาพันธ์จัดตั้งขึ้นเพื่อปกป้องคุ้มครองแม่หญิงลาว ไม่ให้ใครมาคุกคามเหยียดหยามได้ เช่น เรื่องของนิโคล ไม่รู้ว่าจริงหรือไม่จริง เพราะไม่เห็นแต่ก็ไม่เข้าใจว่าใคร สมาพันธ์ทำหนังสือเรียกร้องมาถึงสถานทูตไทย ตอนนายกชวนไปก็พูดเรื่องนี้อีก ถ้าจะเรียกร้องสิทธิกันมาก กรณีของนิโคล น่าจะมีมูลเหตุมากกว่านั้น

เพราะว่า 80% ของคนลาวจะดู TV ไทย คิดว่าคนลาวน่าจะได้อะไรจริงๆ ไม่เช่นนั้นคงไม่พูด ไม่น่าจะเอาเรื่องที่ไม่เห็น หรือเรื่องที่แค่เป็นคำพูดมาเป็นเรื่องในระดับประเทศ คิดว่าต้องมาจากที่เค้าเห็นด้วย เช่น อย่างเรื่องของนายเทห์ ออกรายการเจาะใจ พูดว่า “ผู้หญิงชาติไหนก็ได้ที่ไม่ใช่ลาว” แต่ช่วงนั้น ไทย-ลาวก็ไม่ได้สนิทกันมาก ก็ไม่สามารถจะพูดอะไรได้มาก ได้แต่โววายอยู่ฝั่งโน้น แต่นิโคลเป็นเรื่องที่ร้ายแรง ทุกคนเห็น อีกอย่างประเทศเราใกล้ชิดกันมากขึ้น การกระทบกระทั่งกันมันจะง่ายมาก พูดอะไรไปมาก็เลยกลายเป็นเรื่องใหญ่ แต่คิดว่าไม่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทยลาวเพราะเป็นจุด ๆ เดียว คน ๆ เดียว ไม่ได้หมายความว่านิโคลจะเป็นตัวแทนของคนไทยทั้งหมด คิดว่าเป็นคน ๆ ไป มีญาติคนลาวอยู่ที่ออสเตรเลีย เล่น internet บอกว่า ไม่ต้องฟังเพลงนิโคล แต่เพลงไทยอันอื่นเค้าก็ยังฟังอยู่ อันนี้คือการยกตัวอย่างว่าคนลาวไม่ได้หมายความว่าคนไทยจะเป็นแบบนิโคลหมด

2. ท่านคิดอย่างไรที่วัยรุ่นลาวใส่กางเกงยีนส์แทนการนุ่งซิ่น และหันมาซื้อมอเตอร์ไซค์ และเที่ยวกลางคืนกันมากขึ้น

เป็นสังคมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัยคนที่ใส่ได้ แต่ว่าในด้านของข้าราชการหรือจะเข้าสำนักงานก็จะแต่งเรียบร้อย ตามถนนหนทางอยากใส่อะไรก็ใส่ แต่ว่าเวลาเข้าไปที่ทำงานของรัฐต้องนุ่งซิ่น เรามีระเบียบของลาวบังคับอยู่แล้ว คนลาวก็ต้องใส่ตามยุคบ้างแต่ต้องให้มันเหมาะสม เช่นเวลาไปเที่ยว ถ้านุ่งซิ่นมันก็ไม่ค่อยสะดวก ใส่ผ้าถุงไปน้ำตกปีนเขาก็กินสะดวก คิดว่ามันเป็นไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

1. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกันอย่างใกล้ชิด แต่ภายหลังจากที่ประเทศลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส ไทย-ลาวได้ถูกแบ่งแยกออกจากกัน ท่านคิดอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่

ก็ไม่ทราบแน่ชัดว่าไทยกับลาวมาจากที่เดียวกันหรือไม่ พอแยกแล้วทำไมไม่ใช้ภาษาแบบนี้ ลาวใช้ภาษานี้ก็จะตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่ ตอบไม่ได้ ถ้ารู้ความจริงในอดีต จะตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย คิดว่าไทยกับลาวเป็นประเทศที่คล้ายกันมากเพราะลาวเป็นประเทศเล็ก คนน้อยมาก มาเมืองไทยเหมือนไปต่างจังหวัด เหมือนประเทศเดียวกัน มาอยู่ที่นี่เหมือนกับว่าไม่ได้มาอยู่ต่างประเทศ คิดว่ามาต่างเมือง เพราะว่าพูดภาษาไทยได้ กินอาหารทุกอย่างเหมือนกัน คน อากาศเสื้อผ้าเหมือนกัน รู้สึกเหมือนไม่ไกลจากบ้านเลย มีความคิดว่าคล้าย ๆ เป็นประเทศเดียวกัน แต่ก็ไม่ได้

เห็นด้วยที่ไทยลาวจะมารวมกันเพราะถึงแม้ว่าประเทศลาวจะเป็นประเทศเล็ก แต่ก็อยากให้อยู่อย่างประเทศเล็ก ๆ แต่เราก็จะปรับปรุงในสิ่งที่คดียมากกว่า เช่น การเมือง ชอบที่จะให้อยู่แบบนั้นมากกว่า ไม่ถึงกับต้องมารวมประเทศไทย-ลาว เพราะการจัดการดูจะง่ายกว่า ทั้งคนและทรัพยากร

2. ในอดีต เมื่อครั้งที่ไทยและลาวมีปัญหาความขัดแย้งทางชายแดนต่อกัน เช่น ปัญหาข้อขัดแย้งกรณีสามหมูบ้านอุดรดิตถ์ หรือกรณีบ้านร่มเกล้าที่จังหวัดพิษณุโลก ในความคิดของท่านตอนนั้น ลาวมองไทยอย่างไร

ในตอนนั้น ลาวมองไทยเป็นศัตรู อาจารย์พาไปดูเครื่องบินที่ยิงได้ตอนที่รบกัน อาจารย์ก็บอกว่าต้นสายปลายเหตุว่าทำไมไทย-ลาวถึงมารบกัน ก็คิดเหมือนกันว่าทำไมเป็นแบบนั้น ทำไมไทย-ลาวต้องมารบกัน หลังจากที่เคยรบกันแล้วก็ดีขึ้น ลาวมองไทยในภาพพจน์ที่ดีขึ้น ไม่ได้ฟังใจ ประชาชนก็เฉย ๆ ตอนนั้นคนไทย-ลาวก็ไม่ได้ฟังใจ แต่ตอนนั้นมีความรู้สึกลัวว่าเกลียดไทย ใครมาสอนให้เกลียดก็จะเกลียด คิดว่าทำไมไทยต้องมาทำแบบนี้ ยังแยกแยะไม่ได้ อีกอย่างก็คือฟังจากฝ่ายลาวฝ่ายเดียว ไม่ได้ฟังจากไทยเลย แต่ตอนนั้นคือไม่เกลียดแล้ว

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

1. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อกรณีที่มีข่าวล่อลวงแม่หญิงลาวโดยคนไทยอยู่เนือง ๆ ทางหน่วยงานของลาววางแผนทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

ไม่เคียดแค้นที่แม่หญิงลาวถูกคนไทยล่อลวงไป คิดว่าเรื่องแบบนี้ตบมือข้างเดียวไม่ดัง อาจจะเป็นไปได้ที่แม่หญิงลาวเต็มใจไปเอง และรัฐบาลก็วางแนวทางที่ไม่ชัดเจน ยังไม่ลงลึกลาวเป็นประเทศที่ไม่เปิด ข่าวที่คิดว่าจะกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทางลาวจะปิด เพราะฉะนั้นประชาชนจะไม่รู้ (กรณีข่าวนางจันทรมณี) กรณีของนิโคลไทยค่อนข้างจะให้ความสำคัญกับลาวมาก ถึงแม้ว่าจะเป็นจุดเล็ก ๆ ระหว่างประเทศก็ไม่อยากให้โกรธกัน เข้าใจนโยบายของรัฐบาลไทยดีที่อยากจะเคลียร์ทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นจุดไหนก็ตาม ส่วนของลาวก็มีเฉพาะแต่องค์กรสหพันธ์แม่หญิงลาวเท่านั้นที่ยื่นไปถึงนายก รัฐบาลลาวจริง ๆ คงไม่ได้ใส่ใจ

ภาพลักษณ์ที่มีต่อสื่อมวลชน

1. ท่านคิดว่าเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศลาวหรือคนลาวที่สื่อมวลชนไทยนำเสนอตรงกับความเป็นจริงหรือไม่

ตรงมากที่ไทยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเทศลาว ไม่มีอะไรผิดเพี้ยน ในกรณีของสารคดีหลวงพระบาง ส่วนข่าวแม่หญิงลาวที่โดนข่มขืนในห้องขัง ข่าวออกมามีที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงบ้าง เพราะไทยอาจจะอยากรักษาภาพพจน์ไว้ คิดว่าไม่จริงทั้งหมด จริง ๆ แล้ว เหตุการณ์นี้ไม่น่าจะเกิดขึ้นเพราะว่าไม่น่าจะนำไปขังรวมกัน ถ้าขังรวมกันแล้วเกิดเหตุการณ์ขึ้นทำไมตำรวจไม่ได้จับ ไม่ได้เข้าข้าง แต่ถ้าพูดถึงความจริงแล้วทำไมปล่อยให้เกิดเหตุการณ์ขึ้น เป็นความผิดพลาดหรือเปล่า อาจจะไม่ใช่ตรงนั้น หรือโยนความผิดให้คนอื่น แต่การทำบายศรีสู่ขวัญแม่หญิงลาวน่าจะทำให้อะไร ๆ ดีขึ้นซึ่งก็น่าจะดีกว่าไม่ทำอะไรเลย อย่างน้อยทำให้คิดว่าคนเราที่ไม่เคยทำอะไรผิดเลยไม่มี เมื่อทำผิดก็ยอมรับผิด

2. ในรายการตลกทางโทรทัศน์ของไทยบางครั้ง มีการแสดงออกทางคำพูดและท่าทางล้อเลียนคนลาวทำให้เป็นที่ตลกขบขัน ท่านมีความรู้สึกอย่างไร

ตอนแรก ๆ รู้สึกโกรธว่าทำไมต้องเอามาล้อเลียน แต่พออยู่นานไปก็เริ่มชิน เช่น ทำเซย ๆ เหมือนลาว เริ่มชิน ถึงแม้ว่าตลกจะพูดล้อเลียนคนลาว แต่จริง ๆ แล้วหมายถึงคนอีสานซึ่งก็ไม่ควรพูดถึงคนอีสานในทำนองนั้น เพราะไม่เห็นด้วยกับการที่เราจะเอาชื่อใครไปล้อ

ความรู้สึกโดยทั่วไปที่คนลาวมีต่อคนไทย

1. การที่คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกว่า คนเก่งกว่า ดีกว่า และมองคนลาวว่าด้อย คิดจะเอาเปรียบคนลาวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทยจริงหรือไม่

คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกที่คนเก่ง ดี และมองคนลาวต่ำกว่า คิดจะเอาเปรียบแน่นอนทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทย คนลาวถ้าใครเป็นมิตรก็จะเป็นมิตร เป็นคนที่มีชีวิตเรียบง่าย โดยส่วนรวม ถ้าใครรัก รักตอบ ถ้าใครเกลียด เกลียดตอบ เพราะฉะนั้น ถ้ายังมีความรู้สึกแบบนี้ต่อคนสองฝั่งไม่ว่าจะทำให้ความสัมพันธ์แย่งก็ได้ ถ้าอยากให้ความสัมพันธ์ดีขึ้นสื่อมวลชนต้องเป็นธรรม แต่สื่อมวลชนไทยนำเสนอข่าวเกี่ยวกับประเทศลาวน้อยมาก ไม่ค่อยมีข่าว เช่น รายงานสภาวะอากาศ มีของเวียตนาม-ฮานอยเท่าไร แต่เวียงจันทน์ไม่มี น่าจะมีข่าวออกมามากกว่านี้ คิดว่าถ้าประเทศไทยทำได้ คนที่อยู่ลาวจะทราบว่ามิอะไรเปลี่ยนแปลงบ้าง ให้ความสนใจกับลาวทำให้ความรู้สึกดีขึ้นมาก

2. ท่านคิดว่าในอนาคต ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศลาวจะเป็นอย่างไร

คิดว่าความสัมพันธ์ไทยลาวจะดีขึ้น เพราะยังงั้นแล้ว ลาวถือว่าเรามีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งกันมากแล้ว ถึงแม้ว่าในอนาคตจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม ก็ไม่น่าจะทำให้ความสัมพันธ์แย่ลงได้ กรณีมีเรื่องบาดหมางเล็ก ๆ ก็น่าจะผ่านไปได้เพราะไทยลาวต้องร่วมมือกันในหลาย ๆ ด้านอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้า สินค้าอุปโภคบริโภค เราก็ยังพึ่งไทยอีกมา เราไม่สามารถจะตัดความสัมพันธ์กับไทยไปได้ ถึงแม้ลาวจะถูกเอาเปรียบเล็กน้อย แต่โดยรวมแล้วน่าจะดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในทัศนะของท่าน การแก้ไขปัญหาลักษณะของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่คนลาวมีอคติต่อคนไทย จะแก้ไขได้อย่างไร

การแก้ไขปัญหาลักษณะ คนลาวยังรู้สึกไม่ดีต่อคนไทย น่าจะเป็นเรื่องของสื่อมวลชนมากกว่า ควรแนะนำให้สื่อมวลชนไทยไม่ว่าจะเป็นนักร้อง ดารา หรือด้านอื่น ๆ เวลาพูดอะไรที่เกี่ยวกับลาวไม่ควรจะล้อเลียน ถึงแม้จะหมายถึงคนอีสานก็ตาม ภาครัฐควรมีการติดต่อกับสื่อมวลชน ลาวรับสื่อจากไทยอยู่แล้ว ถ้าสื่อดี ประชาชนของสองฝั่ง จะมีก็ความรู้สึกที่ดี ไทยจะได้ประโยชน์จากตรงนี้มาก คือ ประชาชนลาวจะมองไทยดีขึ้น ภาพลักษณ์ของไทยก็จะดีขึ้น เมื่อก่อนจะมองคนไทยคิดลบ คือ อาชญากรรมมาก ดมตุ่น หน้าไหว้หลังหลอก

2. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในอันที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันยั่งยืนระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

ไทยลาวต้องมีการทำการบิน ในความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ ถ้าเราหยุดนิ่ง มันก็อาจจะหยุดอยู่ตรงนั้น แต่ถ้าเรามีการพัฒนาให้ดีขึ้นทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ศึกษา วัฒนธรรม มีการติดต่อกันทุกด้านจะทำให้ความสัมพันธ์ดีขึ้น แน่นแฟ้นขึ้น ฝั่งลาวก็จะมองไทยในแง่ดีขึ้น ไทยก็จะไม่ดูถูกลาว จุดเล็ก ๆ ที่บาดหมางกัน ต้องหาวิธีแก้ไขให้ได้ คนลาวบางคนที่ยังเกลียดไทยก็มี ไม่อยากมาเมืองไทย เกลียดเมืองไทยก็ยังมียู่ ต้องแก้ตรงนี้ให้ได้ คนลาวที่ยังมีอคติต่อคนไทยอยู่ยังมีเยอะ โดยเฉพาะคนที่ไม่เคยออกมาจากลาวไม่ได้มาสัมผัสด้วยตัวเอง เพราะฉะนั้น ถ้าอยากให้ความสัมพันธ์ยั่งยืนต้องทำให้คนลาวมีความรู้สึกที่ดีต่อคนไทย เพราะคนที่ออกมาจะรู้แยกแยะได้ แต่คนที่ไม่ได้ออกมา จะฟัง รับรู้ข้างเดียว ก็จะเกิดอคติกับคนไทย

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มนักศึกษา

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายบุญทะวี สีนราดชะวง
ตำแหน่ง นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
วันที่สัมภาษณ์ 30 กรกฎาคม 2542
สถานที่ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

.....

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านเศรษฐกิจ

1. ท่านอยากให้ประเทศลาวมีรูปแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจเหมือนประเทศไทย หรือไม่

ในอนาคตอาจจะเป็นไปได้ แต่ถ้าจะพูดถึงการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศไทยคงต้องพัฒนาไปควบคู่กับระบบการปกครอง ลาวยังเดินตามเส้นทางสังคมนิยม เพราะฉะนั้นก็ต้องยึดถือแนวทางสังคมนิยมในการพัฒนาเศรษฐกิจไปด้วย แต่ก็อยากให้เปิดกว้าง ใครสามารถที่จะมาลงทุนในลาวได้ก็มา แต่การสร้างเงื่อนไขในการลงทุนก็ต้องมีการตกลงกันให้เข้าใจกันถึงจะไม่มีอุปสรรคในอนาคต ถึงแม้ว่าลาวจะเปิดเสรีทางการค้ามากขึ้นก็น่าจะยึดตามแนวทางของประเทศตัวเอง

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ท่านคิดว่าปัญหาสังคมของเมืองไทยคืออะไร

เท่าที่ดูจากสื่อต่าง ๆ อันดับแรกคือ เรื่องยาเสพติด สำหรับวัยรุ่นไม่ว่าประเทศไหนจะเป็นปัญหาที่ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีเรื่องมลภาวะ กรุงเทพฯ รถติดมาก

2. ปัญหาสังคมของประเทศลาวมีอะไรบ้าง ท่านคิดว่าปัญหาเหล่านั้นไทยมีส่วนทำให้เกิดทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือไม่

ไม่มีอะไร ในส่วนของลาวทางด้านการผูกพันระหว่างชนชาติชนเผ่าต่าง ๆ ก็ยังมีความผูกพันกันดี ถนนหนทางและสิ่งต่าง ๆ ก็อยู่ในช่วงที่กำลังพัฒนา การสัญจรไป-มาอาจจะมีอุปสรรคบ้าง ประเทศไทยเองก็มีส่วนทำให้เกิดปัญหานี้แต่คงไม่มากเท่าไรเพราะลาวก็เป็นประเทศที่ใกล้ชิดกับประเทศไทย ทางด้านภาษาก็พูดเข้าใจกัน ดังนั้น อาจจะมีบ้างที่วัยรุ่นลาวอาจจะเลียนแบบประเทศไทย แต่ว่าก็คงไม่มากเท่าไร

3. ท่านคิดอย่างไรที่วัยรุ่นลาวใส่กางเกงยีนส์แทนการนุ่งซิ่น และหันมาขี่มอเตอร์ไซด์ และเที่ยวกลางคืนกันมากขึ้น

ปัจจุบันสื่อต่าง ๆ มีความเจริญมากขึ้น วิถีชีวิตของวัยรุ่นลาวก็เปลี่ยนแปลงไปบ้าง ถือว่าการอนุรักษ์ก็อนุรักษ์ ควรพิจารณาว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนไม่ดี สิ่งไหนที่ควรอนุรักษ์ สิ่งไหนที่เราสามารถนำมาปรับเปลี่ยนในสังคมของเราได้ก็ทำไป อย่างตกยุค วัยรุ่นลาวด้วยรุ่นที่อื่นมีความทันสมัยก็อยากทันสมัยบ้าง แต่การอนุรักษ์วัฒนธรรมก็ยังมีอยู่ มีการแต่งกายที่เหมาะสมอยู่ ก็ถือว่าวัยรุ่นลาวมีความกล้าแสดงออกมากขึ้นในสังคม เป็นสิ่งที่ดีที่ทุกคนกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ เป็นตัวของตัวเอง แต่ไม่ใช่ว่าทำอะไรไม่ถูกกาละเทศะ ต้องอยู่ในกรอบ อีกทางหนึ่งก็กลัวว่าวัฒนธรรมที่ดีของลาวจะถูกทำลายลงไปเช่นกัน แต่ก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงถึงขนาดนั้น ถึงวันเข้าพรรษา วัยรุ่นลาวก็ยังนุ่งซิ่นไปวัด ใส่บาตร ฟังเทศน์ และยังมีความเชื่อในวัฒนธรรม หรือประเพณีของตนเอง

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

1. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกันอย่างใกล้ชิด แต่ภายหลังจากที่ประเทศลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส ไทย-ลาวได้ถูกแบ่งแยกออกจากกัน ท่านคิดอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่

ในฐานะที่เป็นคนลาวนั้นก็ไม่เห็นด้วย เพราะการที่ตัดสินเอาแม่น้ำโขงแบ่งมันเป็นเป็นการแบ่งแยกดินแดนมากกว่า เพราะถึงแม้ว่าดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขงจะเป็นของไทยในปัจจุบัน แต่ก็ถือว่าคนที่อยู่ในภาคอีสานก็เป็นคนลาว แม้ว่าวัฒนธรรมอะไร ๆ จะเปลี่ยนไปเป็นของไทยมากขึ้น ก็ยังมีสิ่งที่บ่งบอกว่าบรรพบุรุษเป็นคนลาว เช่น การเป่าแคน, กินข้าวเหนียว และการที่ฝรั่งเศสแบ่งแบบนั้นก็ไม่เห็นด้วย แต่มันก็ขึ้นอยู่กับเวลาในสมัยนั้นว่าใครมีอำนาจมากกว่า ถ้ามีอำนาจมากก็สามารถทำอะไรต่าง ๆ ได้มากขึ้น ทุกวันนี้ก็ยังคิดว่าคนไทยอีสานคือคนลาว ก็ยังคิดว่าเป็นพวกเดียวกันแต่ในความเป็นจริงคือคนไทย

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

1. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อกรณีที่มีชาวลาวลงแม่เหืองลาวโดยคนไทยอยู่เนือง ๆ ทางหน่วยงานของลาววางแผนทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

มันขึ้นอยู่กับคนลาวที่ไปนั้นมีความคิดอย่างไรบ้าง อาจจะคิดว่าการที่จะไปอยู่ประเทศไทยแล้วมีชีวิตดีขึ้น แต่ถ้าไปแล้วถูกหลอกก็ไม่ดีเลย อีกอย่างก็อาจจะเป็นไปได้ที่คนลาวจะโดนหลอก เพราะคนลาวอยู่ในชนบท อยู่ห่างไกลความเจริญ การศึกษาก็ไม่สูงมาก จึงถูกหลอกได้ง่าย ส่วนคนไทยที่ทำแบบนี้ ก็คงหวังผลประโยชน์กับตัวเอง ไม่นึกถึงมนุษยธรรม หรือว่าสิทธิส่วนบุคคลอะไร แต่ไม่คิดว่าคนไทยทุกคนจะเป็นแบบนี้ คนไทยที่เป็นคนดีก็มีเยอะ แต่บางกลุ่มไม่ดีก็มี

2. ท่านคิดว่าความเป็นสัมพันธในระดับผู้นำ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย และ นายไกสอน พมวิหาน ประธานประเทศลาว ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นจะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสองหรือไม่

ใช่ การที่ทั้งสองประเทศจะมีความผูกพันกันอย่างลึกซึ้งนั้น อย่างหนึ่งเป็นเพราะผู้นำประเทศมีความใกล้ชิดซึ่งกันและกัน อีกอย่างหนึ่งเป็นเพราะประชาชนลาวกับประชาชนไทยก็มีความผูกพันกันมาช้านาน ฉะนั้นการที่จะเห็นว่าผู้นำทั้งสองประเทศมีความใกล้ชิดกันมาก่อนแล้ว จึงค่อยมีความผูกพันกันคงไม่ถูกเท่าไร มันน่าจะเริ่มมาจากระดับประชาชนก่อนไม่ใช่ว่าเห็นผู้นำไปผูกพันกันแล้วจึงไปผูกพันกันทีหลังให้เหมือนกับผู้นำ การไปเยี่ยมเยือนก็เป็นการผูกพันสัมพันธไมตรีซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันก็เป็นสิ่งที่ดีเพราะมีอะไรก็จะได้เจรจากันให้เข้าใจ

ความรู้สึกโดยทั่วไปของคนลาวที่มีต่อคนไทย

1. การที่คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกว่าตนเก่งกว่า ดีกว่า และมองคนลาวว่าต่ำต้อย คิดจะเอาเปรียบคนลาวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทยจริงหรือไม่

ขึ้นอยู่กับคนฟังว่ามีความรู้สึกต่อคนที่พูดแบบนั้นอย่างไร ถ้าถือว่าเราด้อยกว่าจริงก็คงไม่เป็นอะไร แต่กับคนที่ค่อนข้างจะมีความคิดเป็นของตัวเองก็คงรู้สึกไม่ดีเท่าไร เราก็เป็นคนเหมือนกัน ทำไมต้องมาเอาเปรียบหรือพูดดูถูก และถ้าประสบกับตัวเอง และจะบอกคนไทยว่า ไทย-ลาวก็เป็นคนเหมือนกัน ความคิดความอ่านอะไรก็คงจะมีเหมือนกัน แต่ก็ขึ้นอยู่กับโอกาสเท่านั้น การที่พูดแบบนั้นก็ไม่ดีเท่าไร และก็เคยได้ยินที่คนไทยด้วยกันชอบดูถูกคนลาวด้วย แต่สำหรับตัวเองคิดว่าคนที่ชอบดูถูกเขาเขี่ย คนคนนั้นก็คงเป็นคนที่ไม่ดีเท่าไร ชอบดูถูกคน ฉะนั้นการที่จะพูดอะไรก็เป็นสิทธิของเขา แต่คนที่รับฟัง คนที่ถูกว่าก็จะมีความคิดต่อคนนั้นอย่างไรเท่านั้นเอง

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มนักธุรกิจ

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายทรงสิน กัลยา
ตำแหน่ง ผู้จัดการฝ่ายจัดการ
วันที่สัมภาษณ์ 1 สิงหาคม 2542
สถานที่ บริษัท DATACOM กำแพงนครเวียงจันทน์
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

.....

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านการเมือง

1. การที่ประเทศไทยและประเทศลาวมีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน ท่านคิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวหรือไม่ ถ้าเป็นอุปสรรค ถามว่าเป็นในด้านใด กรุณายกตัวอย่าง

คงไม่ เพราะลาวมีความสัมพันธ์ก็มักกับสิงคโปร์ มาเลเซีย แต่ละประเทศก็ต่างกันอยู่แล้ว และยังกับประเทศไทยก็ยิ่งสบาย ประสบการณ์ที่มาเรียนเมืองไทยก็สบาย ๆ บ้านเราก็พัฒนาไป เห็นบ้านเค้ามีระบบการพัฒนาที่ดีก็คิดว่าทำยังไงที่จะให้บ้านเราให้พัฒนาขึ้นมาบ้าง อาจจะไม่เทียบเท่าแต่ให้ตามไปไล่ ๆ กัน

2. ท่านคิดว่าประเทศไทยและลาว มีปัญหาการเมืองในเรื่องที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ๆ อย่างไร

คงไม่มีอะไร รู้สึกว่าตอนนี้ต่างฝ่ายก็จะได้รับผลประโยชน์จากกันเยอะ เช่น การเปิดใช้สะพานมิตรภาพ เราได้ประโยชน์จากการมีสะพานเยอะ เช่น คนลาวอยากจะไปรักษาตัวที่เมืองไทยกันเยอะ คนไทยก็มาค้าขายที่นี้กันเยอะ

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ท่านคิดปัญหาสังคมของเมืองไทยขณะนี้คืออะไร

น่าเป็นห่วง เท่าที่อ่านข่าวจากบางกอกโพสต์ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีในระดับภูมิภาค เรื่องปัญหาสังคม เรื่องวัฒนธรรมของลาวก็มีความสำคัญ เรามีวัฒนธรรมของเรา ที่นี้ผู้หญิงจะนุ่งผ้าซิ่น ถ้าถามผู้หญิงลาวว่าถ้านุ่งกางเกงแล้วจะรู้สึกมีชีวิตชีวามากกว่า ก็ไม่เข้าใจว่าผ้าซิ่นไปมีอิทธิพลตรงจุดนั้นหรือเปล่า คือในแง่ของวัฒนธรรมเราก็ต้องรักษา มันก็มีทั้งข้อดี ข้อเสีย จริง ๆ แล้ว วัฒนธรรมต่างประเทศที่เข้ามาในลาวก็มีมาตั้งนานแล้ว เช่น วัฒนธรรมของฝรั่งเศส แต่วัฒนธรรมตรงจุดนี้ก็ยังคงมีอยู่ ก็ยังคงรักษาไว้ได้อยู่ได้ เอกลักษณ์ของประเทศหนึ่งประเทศใดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เราต้องมีการพัฒนาคุณค่าให้มากขึ้น แต่คิดว่าจะไปแข่งกับพวกเทคโนโลยีระดับสูงนั้นไม่ได้อยู่แล้ว แต่ว่าเราแข่งเรื่องการรักษา ซึ่งประเทศพัฒนา ก็อยากรักษาไว้ด้วย เพราะให้มีความหลากหลายเกิดความสมดุลของทางด้านวัฒนธรรมของโลก

2. ปัญหาสังคมของประเทศลาวมีอะไรบ้าง ท่านคิดว่าปัญหาเหล่านั้นไทยมีส่วนส่งเสริมทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เกิดขึ้นหรือไม่

มีเหมือนกัน เช่น เด็กตกขาว ดิฉันเสพติดที่เป็นนักเรียน และคิดว่าทุกประเทศรอบข้างก็มีส่วน เพราะลาวก็ติดกับหลายประเทศ รับแต่ละประเทศก็ไม่เหมือนกัน ทุกประเทศก็มีส่วนด้วย แต่มันก็ขึ้นอยู่กับลาวเองเหมือนกัน เช่นเดียวกัน อินเทอร์เน็ตมีสิ่งที่เรานำเอามาเป็นบทเรียนได้ แต่ว่าสิ่งที่ไม่ดีมันก็เยอะ ทุกวันนี้เราต้องรู้จักตัดสินใจด้วยตัวเองว่าจะเอาอะไรดี หรือไม่เอาอะไรดี

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

1. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกันอย่างใกล้ชิด แต่ภายหลังจากที่ประเทศลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส ไทย-ลาวได้ถูกแบ่งแยกออกจากกัน ท่านคิดอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่

คิดว่าเรื่องของประวัติศาสตร์ก็คือประวัติศาสตร์ มีหลายประเทศที่เป็นแบบนี้ เช่น อิหร่านก็เหมือนกัน พลเมืองของเขากับอีกส่วนหนึ่งของรัสเซียจะเป็นเชื้อสายเดียวกัน แต่ต่อมาก็มีการกำหนดชายแดนซึ่งมีบางส่วนที่ถูกตัดไป แยกไป คิดว่าเราต้องมองไม่แค่ประวัติศาสตร์ เราต้องมองประวัติศาสตร์เพื่อมองไปข้างหน้าว่าเราจะรักษาความเป็นชาติเราวัฒนธรรมของประเทศได้อย่างไร สมมุติว่าเราแค่ไปโต้เถียงกันเพียงเรื่องประวัติศาสตร์ แต่ไม่ได้มองไปข้างหน้าก็ไม่ได้เหมือนกัน ที่เรามองประวัติศาสตร์ก็เพื่อที่จะก้าวไปข้างหน้าอย่างไรให้มันคง ดีกว่าเก่า

2. ในอดีต เมื่อครั้งที่ไทยและลาวมีปัญหาความขัดแย้งทางชายแดนต่อกัน เช่น ปัญหาข้อขัดแย้งกรณีสามหมูบ้านอุดรดิตถ์ หรือกรณีบ้านร่มเกล้าที่จังหวัดพิษณุโลก ในความคิดของท่านตอนนั้น ลาวมองไทยอย่างไร

มันเป็นเรื่องราวของชาติ คิดว่าถ้าเกิดสงครามที่ไหนก็เหมือนกัน เช่น อินเดียกับปากีสถาน ถ้าเกิดปัญหานั้น คนเราจิตใจรักชาติมันยิ่งทวีขึ้น คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา เพราะฉะนั้นประเทศใดก็ตามถ้าอยู่ใกล้ ๆ กันควรจะให้เกิดเรื่องซึ่งกันและกัน ตอนนั้นคิดว่าไทยเป็นศัตรูแต่ก็คิดที่ยุติลงได้

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

1. ในด้านกีฬา ประเทศทั้งสองก็มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกันและกันเสมอ แต่ในบางครั้งก็มีปัญหาเกิดขึ้น เช่น ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 13 ระหว่างวันที่ 6-17 ธันวาคม 2541 ที่มีประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ผู้สื่อข่าวไทยได้สัมภาษณ์นักกีฬาจากประเทศลาวในทำนองว่าการมาแข่งกีฬาในครั้งนี้มิได้ตั้งใจมาแข่งขันแต่เพราะอยากมาเที่ยว มาเห็นและอยากเล่นน้ำทะเลเนื่องจากที่ประเทศลาวไม่มีทะเลใช่หรือไม่ ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อคำสัมภาษณ์ของผู้สื่อข่าวท่านนี้

จริง ๆ แล้ว ลาวบางคนอาจจะไม่เคยเห็นน้ำทะเลจริง ๆ ขึ้นอยู่กับนักข่าวว่าต้องการอยากจะได้อะไรออกมา ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของนักข่าว สื่อมีอิทธิพลพอสมควร สามารถทำให้เกิดสงครามได้ มันขึ้นอยู่กับคนดูข่าวที่ออกไปนั้นเขาคิดอย่างไร เข้าใจอะไรบ้าง สำหรับตัวเองแล้วแต่นักกีฬาหลายคนอาจจะพูดหลายอย่าง แต่ทำไมถึงเอาคำสัมภาษณ์แบบนั้นออกมา ก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน แล้วแต่นักข่าว แต่ถ้าหากมองด้านของเพื่อนบ้านแล้วเราควรจะช่วยกันสร้างสถานประเทศ เช่น ไทยควรจะช่วยมากขึ้น ควรจะหาอะไรให้ลักษณะพิเศษของคนลาวบางคนที่ยังมีอยู่ให้ปรากฏออกมาซึ่งก็ต้องยอมรับว่ามีอยู่จริง ๆ เช่น บางทีเข้าไปร้านค้าแต่ไม่บอกว่าตัวเองเป็นคนลาว เขาจะขายประมาณ 10 ครั้ง 11 ประเทศ 15 ประเทศ ไม่มีลาวเลย แต่พอบอกว่ามาจากลาว เขาบอกว่าไม่เชื่อ ก็ทำไมไม่เชื่อล่ะ เขาก็บอกว่า ก็คนลาวเป็นแบบนี้แบบนั้น ซึ่งถ้าเราไม่ช่วยกันแก้ไขจุดนี้เราคงไม่สามารถพัฒนาไปด้วยกันได้ ถ้าแบบนี้ไม่เชื่อกัน ไม่ช่วยกัน ก็คงต้องไปหาประเทศอื่น เพราะโลกเดี๋ยวนี้มันแคบมากมีอินเทอร์เน็ตแล้ว จะไปมาหาสู่คบค้าใครก็ได้ ไม่มีพรมแดนแล้ว

ภาพลักษณ์ที่มีต่อสื่อมวลชน

1. ท่านคิดว่าเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศลาวหรือคนลาวที่สื่อมวลชนไทยนำเสนอตรงกับความเป็นจริงหรือไม่

ในบางกอกโพสต์ เรื่องเกี่ยวกับประเทศลาว จะออกในส่วนของ home news หรือเวลาที่มีปัญหากับลาวทั้ง ๆ ที่ถ้าเป็นข่าวที่มีปัญหาเกี่ยวกับเขมรเค้าจะลงข่าวหน้า international news หรือ revolutionary news ในความเป็นจริงเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งก็ไม่ได้ใส่ใจ แต่โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าในอนาคตถ้ามีการแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น สามารถมีการแก้ไขปัญหาก็ได้หลายอย่าง ก็ตามแต่

ฐานะของประเทศที่มีอยู่ แต่ละประเทศก็เป็นสมาชิกของอาเซียน ซึ่งน่าจะเป็น regional ของเขตนี้ คือ ถ้าออกในเขต home ก็หมายความว่าพยายามเอาอีกประเทศหนึ่งเป็นข่าวภายในของอีกประเทศหนึ่งอะไรแบบนี้ เป็นสิ่งเล็กน้อย แต่ถ้าเรามองดูแล้วรู้สึกเป็นสิ่งที่สะกิดใจ

ความรู้สึกโดยทั่วไปที่คนลาวมีต่อคนไทย

1. การที่คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกว่า ตนเก่งกว่า ดีกว่า และมองคนลาวว่าต่ำต้อย คิดจะเอาเปรียบคนลาวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทยจริงหรือไม่

คิดว่ามันขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาด้วย คนที่ไม่มีการศึกษาอาจจะคิดแบบนั้น แต่ถ้าคนมีการศึกษาอาจจะไม่คิดอะไรก็ได้ ถามว่าจะมีการแก้ไขกันหรือไม่ ก็ไม่แน่ใจ อาจจะไม่มี เพราะไทยกับลาวไม่ได้ต้องเผชิญหน้ากันในทุกเรื่องเหมือนกับคราวที่นักร้องไทยถูกผู้หญิงลาวดังไปทั่วประเทศ ไม่น่าเชื่อว่าเรื่องนี้จะดังไปถึงขนาดนี้ ไม่ใช่เฉพาะคนลาวในเมืองลาว แต่คนลาวในทุก ๆ ประเทศในฝรั่งเศส อเมริกายังไม่ยอมซื้อเทป สื่อมวลชนก็มีส่วนช่วยสร้างสัมพันธที่ดีระหว่างทั้งสองประเทศ สิ่งไหนที่ดีก็ต้องเอาออกมาบอกกัน แต่ก็คงหลีกเลี่ยงไม่ได้กับสื่อที่ไม่ดี เพราะสื่อที่ออกมาไม่ดีคนจะติดตามกันมาก เช่น ถ้าคนลาวบอกว่าน้ำทะเลสวยดี นักข่าวอาจจะไม่นำมาลงข่าวก็ได้

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มนักธุรกิจ

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายมานะ สุกติโชค
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
วันที่สัมภาษณ์ 1 สิงหาคม 2542
สถานที่ บริษัท Mekonomists, Inc. Economics Research and Consultantcy
กำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

.....

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านการเมือง

1. การที่ประเทศไทยและประเทศลาวมีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน ท่านคิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวหรือไม่ ถ้าเป็นอุปสรรค ถ้ามว่าเป็นในด้านใด กรุณายกตัวอย่าง

ตอนนี้ยังไม่เห็น แต่เมื่อพิจารณาแล้วการมองโลกของผู้นำประเทศต่าง ๆ เปลี่ยนไปมาก และผู้นำแต่ละคนก็ได้เรียนรู้ว่าการปกครองต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้สามารถพัฒนา มีความเจริญด้วยกันได้ แต่สำคัญก็คือต้องมีความเข้าใจกันให้มากขึ้น โดยส่วนตัวแล้วรู้สึกว่ตอนนี้แต่ละฝ่ายยังมีความเข้าใจกันยังไม่พอ ระหว่างรัฐบาล ระหว่างประชาชน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะระบบการศึกษา เมืองไทยเกือบไม่มีวิชาที่เกี่ยวกับประเทศลาว เมืองลาวก็เกือบไม่มีเรื่องเกี่ยวกับประเทศไทยเลย มีเพียงเล็กน้อย ส่วนมากที่ผ่าน ๆ มา ก็จะเป็นความรู้สึกของลาวเสียเปรียบให้ไทย แต่ก็เปลี่ยนไปมากแล้ว อย่างไรก็ตามความรู้สึกที่ลาวด้อยพัฒนายังมีอยู่ ส่วนมากแล้วคนเราก็จะรู้สึกแบบนั้นไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน

2. ท่านคิดว่าประเทศไทยและลาว มีปัญหาการเมืองในเรื่องที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางในการแก้ไขปัญหานั้น ๆ อย่างไร

คงไม่มีอะไร รู้สึกว่าตอนนี้ต่างฝ่ายก็จะได้รับผลประโยชน์จากกันเยอะ เช่น การสร้างสะพาน คนลาวอยากจะรักษาตัวที่เมืองไทยกันก็เยอะ คนไทยก็มาค้าขายที่นี้กันเยอะ

ด้านเศรษฐกิจ

1. เมื่อประเทศลาวเริ่มมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ โดยนำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้ในการพัฒนาประเทศ และเปิดประตูค้าขายและรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในยุคหลังสงครามเย็น ประเทศลาวมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไร

รัฐบาลลาวจะมองไปในทางด้านที่มีการควบคุมสภาพการณ์มากกว่า เพราะว่าระบบการเมืองลาวขณะนี้มีการควบคุมกันได้มากกว่าระบบของเมืองไทย และความระมัดระวังของรัฐบาลลาวจึงดำเนินนโยบายไปในลักษณะที่ใช้ระบบควบคุมมากกว่า แต่นักวิชาการหลายคนก็มองเมืองไทยหลายสิ่งหลายอย่างที่ใช้งานได้ดีอยู่ เมืองไทยจะเป็นบทเรียน ลาวเรียนรู้จากหลาย ๆ ประเทศ แต่รู้สึกว่าการลาวที่เป็นนักวิชาการบางคนมีความคิดบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ค่อยชอบเมืองไทยเท่าไร แต่ก็เห็นธรรมชาติเพราะอยู่ใกล้กันก็มีเรื่องบางสิ่งบางอย่างที่เก็บมาไว้ในใจ สิ่งเหล่านี้มันเป็นปัญหาให้คนไม่มองกันแน่ชัด อะไรที่ดีก็จะมองข้ามไป แต่ถ้าคนเรารู้จักแบ่งแยกสิ่งที่ดี สิ่งที่ไม่ดีก็เอาแต่สิ่งที่ดีก็น่าจะเป็นไปได้

2. ตั้งแต่หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ท่านคิดว่า ประเทศลาวได้ใช้ตัวอย่างของประเทศไหนเป็นตัวแบบในการพัฒนา เพราะเหตุใด

การลงทุนในลาว ใคร ๆ ก็ทราบว่าถ้าหากอาศัยทุนภายในประเทศจะช้าเกินไป เพราะว่าเงินหมุนเวียนต่ำต้องมีการลงทุนจากต่างประเทศ และเมื่อเราให้นักลงทุนเข้ามาแน่นอนว่าไทยต้องมาก่อนเพราะว่าไม่มีความแตกต่างเรื่องภาษา และลาวกับไทยมีการติดต่อ เชื่อมโยงกันมาก่อนอยู่แล้ว การลงทุนไทยจึงเข้ามาเยอะ รู้สึกคนทุกคนเห็นว่ามีประโยชน์ และแน่นอนบางครั้งจะมีข่าวว่านักลงทุนคนลาวถูกโกง คนไทยถูกโกง เป็นเรื่องธรรมดาอยู่ที่ไหนก็มี แต่ถ้ามองในภาพรวมแล้วจะได้ประโยชน์มาก แต่ความรู้สึกของนักวิชาการรู้สึกว่าการลาวอยากพึ่งไทยมากเกินไปในแง่เศรษฐกิจ ที่สำคัญคือไทยไม่รับเงินกลับ ทำให้เงินกักตุนอยู่เรื่อย ๆ เพราะลาวต้องซื้อของจากเมืองไทยเยอะ การผลิตอยู่เมืองลาวมีน้อย เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้นำลาวไม่พอใจเท่าไร และเมื่อไม่นานมานี้มีการประชุมคณะรัฐมนตรี นายกลาวมีนโยบายอยากให้ลาวมีการพัฒนาด้านการค้า เศรษฐกิจกับประเทศอื่น ๆ ให้มากขึ้น ถ้าเราอยากพัฒนาเราต้องไม่กลัวเสียของเก่า ถ้าเราเสียของเก่าก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะพัฒนาไม่ได้ แต่มันจะสร้างขอบเขตการพัฒนาได้เยอะ การพัฒนาเราอยากพัฒนาในรูปแบบไหน ถ้าเราอยากให้คนลาวทุกคนรู้จักทอผ้าได้ตลอดชีวิต ทุกคนก็จะรู้เท่านั้น บางสิ่งบางอย่างที่เรารักษาได้แต่ไม่ได้หมายความว่าเราจะไม่ใช้แรงงานคน ทรัพยากรที่เราพยายามรักษาไว้ เราต้องคิดกลับหลังแล้วว่าก่อนหน้านี้ทำไมประเทศต่าง ๆ ที่อยู่นอกยุโรปจึงตกเป็นเมืองขึ้นของต่างประเทศมาก ก็เพราะความคิดและการดูโลกของคนไม่กว้าง ยุโรปมีพัฒนาการทางด้าน

วัตถุมาก แต่ก็ยังมีการพัฒนาทางด้านจิตใจและความคิดไปด้วย บางคนบอกว่ายุโรปพัฒนาทางด้านวัตถุแต่จิตใจเสื่อมสลาย แต่ก็ต้องคิดว่าสิทธิมนุษยชนใครเป็นผู้ริเริ่ม สิทธิของผู้หญิงใครเป็นคนริเริ่ม อะไรต่าง ๆ มาจากยุโรปเยอะ

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ความรู้สึกโดยทั่วไปที่คนลาวมีต่อคนไทย

1. การที่คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกว่า ตนเก่งกว่า ดีกว่า และมองคนลาวว่าต่ำต้อย คิดจะเอาเปรียบคนลาวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทยจริงหรือไม่

คนลาวหลายคนรู้สึกว่าคนไทยบางคนคิดแบบนั้น และประพัตตินแบบนั้น แต่โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าขึ้นอยู่กับบุคคล คนที่มีการศึกษาและมีความรู้ส่วนมากจะดูโลกไกลกว่า กว้างกว่า และมีความเข้าใจสภาพและปัญหาของคนได้ดีกว่า การประพัตติน การพูดจาก็จะดีกว่า ความประพัตติของคนเรานั้นส่วนมากจะออกมาจากความรู้สึกหลายสิ่งหลายอย่าง การประพัตติตัวของคนเรามันไม่มีเหตุผล ความรู้สึกจะมาก่อน ความเป็นจริงจะซ่อนไว้ข้างในเยอะ หลายคนไม่ประพัตติคนบนพื้นฐานของความเป็นจริงคือแสดงความรู้สึกมากกว่าแสดงความเป็นจริง

สื่อมวลชนมีส่วนแน่นอนที่จะทำให้คนลาวมองเห็นว่าคนไทยคิดอย่างไรกับคนลาว ทำให้ทุกคนจึงพูดว่าคนที่ชื่อ A ทำแบบนั้นแบบนี้เขาได้ข่าว มันจริงหรือเปล่าก็ไม่รู้ พูดไปก่อนแล้ว มันต้องมีส่วนที่เรารู้ การโฆษณา มันได้ผล การให้ข้อมูลที่มันเข้าตา เข้าหู เข้าสมองคนมีส่วนเป็นอย่างมาก การให้ข้อมูลต้องมีมาจากทั้งสองฝ่ายทั้งลาวทั้งไทย ฝ่ายเดียวมันก็เป็นไปไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ในทัศนะของท่าน การแก้ไขปัญหภาพลักษณ์ของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่คนลาวมีอคติต่อคนไทยจะแก้ไขอย่างไร

ลาวกับไทยถ้ามีการเปิดพรมแดนมากขึ้นระหว่างนักศึกษา กับนักศึกษา ระหว่างประชาชนกับประชาชนจะทำให้เข้าใจกันมากขึ้น คือ นักเรียน นักศึกษาอยู่เมืองไทยต้องได้มาเห็นเมืองลาว ลาวได้มีโอกาสเห็นเมืองไทย ดีไม่ดีกว่าอย่างไรทำไมเขาจึงอยู่แบบนั้น ประพัตตินแบบนั้น ชื่อนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจกันทางด้านวิชาการระดับสูงระดับรัฐบาล นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ควรเปิดการท่องเที่ยว การค้าขายกันให้มันสะดวกสบายมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างนักศึกษา สมาคมผู้หญิง สมาคมกีฬา แลกเปลี่ยนกันไปมาคนเราก็จะเข้าใจกันมากขึ้น

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มสื่อมวลชน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	นายทองพิม ดีมะนิวง
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการ
วันที่สัมภาษณ์	20 กรกฎาคม 2542
สถานที่	วิทยุกระจายเสียงแห่งชาติลาว กำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านการเมือง

1. ท่านเชื่อหรือไม่ว่า ประเทศไทย-ลาวมีความสัมพันธ์กันมาช้านานกว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่นใด ถ้าจะพูดว่านาน แน่จนมีมานานแล้ว สำหรับประวัติศาสตร์ลาวมีมานานแล้ว ลาวกับไทยที่มาอาจจะเห็นเทือกเขาเหล่อกันเดียวกัน โดยเฉพาะภาษาพูด ประวัติศาสตร์จะยังยืน ประการที่สองคือวัฒนธรรมก็ยังยืนโดยเฉพาะขนบธรรมเนียม ศาสนา เหมือนกัน การจัดประเพณี ทางศาสนาก็เหมือนกัน แสดงว่าการมีพัวพันกันยาวนาน ประวัติศาสตร์ลาวไทยต้นกำเนิด เหมือนกัน

แต่ก่อนรัฐบาลลาวพูดว่าไทยกับลาวเป็นบ้านพี่เมืองน้อง ภาษาลาวในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าคนนั้นเป็นพี่ คนนั้นเป็นน้อง ภาษาไทยอาจจะหมายถึงพี่ก็คืออ้าย น้องก็คือน้อง อาจจะพูดได้ว่าเป็นใกล้เคียง บ้านพี่เมืองน้อง บ้านแก้วเมืองทอง (แต่งงานกัน)

2. นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองในทางประวัติศาสตร์ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ค.ศ. 1975 เป็นอย่างไร หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นอย่างไร และหลังการยุติสงครามเย็นเป็นอย่างไร

จำไม่ได้ว่าไทยลาวมีความสัมพันธ์ทางการทูตกันเมื่อใด แต่คงจะมีก่อนปี 1975 ไม่รู้ว่าปีใด แต่ก่อนการเปลี่ยนแปลง การทูตเวลานั้นลาวแบ่งเป็น 3 ฝ่าย ภายหลังการปลดปล่อยก็มีการเปลี่ยนแปลง แต่ก็ไม่มีปัญหาเพราะเราสืบทอดความสัมพันธ์ทางการทูตกันมา ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนก็พิเศษกว่าเพื่อน เพราะเข้าใจภาษาซึ่งกันและกัน แต่ก็มีระยะหนึ่งที่เปลี่ยนไป ในระยะต้น ต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันก็เป็นเรื่องธรรมดา จากนั้นมา ก็มีการปรับปรุงเรื่องชายแดน ความพัวพันอันดีระหว่างกัน ลาว-ไทยไปมาหาหากันง่าย ห้ามไม่ได้ แต่ละประเทศก็มีการไปมา หาสู่กัน มีหนังสือพาสพอร์ต แต่ก็ไม่พุดกัน หลังจากที่อดีตสหภาพโซเวียตล่มสลาย ไม่มีปัญหาอะไร เป็นเรื่องของเราวillจะทำแนวทางใด ยึดมั่นแบบใด ไม่กระทบกระเทือน นับแต่ปี 1987-88 ลาวก็มีการเปิดประตูสู่ต่างประเทศ มีการติดต่อกับต่างประเทศใช้นโยบายจินตนาการใหม่ เป็นเรื่องเศรษฐกิจไม่ว่าประเทศใดจะเข้ามาช่วยเหลือ มีการลงทุนจากต่างประเทศ เรื่องเศรษฐกิจก็ไม่มีข้อผูกมัด ลาวรับหมดทุกประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ

1. ตั้งแต่หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ท่านคิดว่าประเทศลาวได้ใช้ตัวอย่างของประเทศไหนเป็นตัวแบบในการพัฒนา เพราะเหตุใด

ตอบไม่ได้ว่าเป็นประเทศไหน เพราะว่าการสร้างเศรษฐกิจ ต้องมีการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงให้ลาวมีความเจริญ แต่พูดไม่ได้ว่าเลียนแบบใคร สำหรับเศรษฐกิจศึกษาตัวอย่างจากทุกประเทศ แต่ด้านการเมืองก็ศึกษาว่าประเทศใดมีความสงบ ก็จะศึกษาจากประเทศนั้น

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ที่ประเทศลาว ประชาชนมีการรณรงค์ในเรื่องสิทธิสตรี หรือแม่หญิงลาวหรือไม่

นโยบายของรัฐบาลลาวให้สิทธิเสมอภาค แต่ในความเป็นจริงนั้นยากเพราะมีประเพณี เช่น บางคนเล่าถือว่าผู้ชายมีสิทธิสูงสุด เป็นประเพณีที่เห็นอยู่ ยากที่จะลบล้าง ผู้หญิงต้องศึกษาให้รู้ ถ้าไม่รู้ ไม่มีการศึกษาก็ยาก ถ้ามีการศึกษาก็ได้ ลาวมีโครงการสหพันธ์แม่หญิงลาวเป็นตัวแทนของแม่หญิงลาว ทำหลายอย่าง ทั้งขอทุนการศึกษา โครงการศึกษาผู้หญิง ในทางปฏิบัติก็ยอมรับมีผู้หญิงทำงาน อยู่ในแนวปฏิบัติที่ผู้หญิงกับผู้ชายมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกัน

2. ท่านคิดอย่างไรที่วัยรุ่นลาวใส่กางเกงยีนส์แทนการนุ่งซิ่น และหันมาขี่มอเตอร์ไซด์ และเที่ยวกลางคืนกันมากขึ้น

ความเจริญต่าง ๆ จะเข้ามาพร้อมกับความเจริญทางเศรษฐกิจ ปัญหาสังคมอื่น ๆ ก็
จะตามเข้ามา แต่ในทางปฏิบัติเราก็ต้องรักษาประเพณี ต้องศึกษา วัยรุ่นมีหลายคนที่ทำแบบโลดโผน
ไม่ฟังระเบียบกฎหมายบ้านเมือง ต้องมีการศึกษาอบรม ตักเตือน มีมาตรการลงโทษ วัยรุ่นไทยก็มี
ส่วนทำให้วัยรุ่นลาวเปลี่ยนไปเช่นกัน

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

1. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกันอย่างใกล้ชิด
แต่ภายหลังจากที่ประเทศลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส ไทยลาวได้ถูกแบ่งแยกออกจาก
กัน ท่านคิดอย่างไร

ประวัติเป็นอย่างนั้น ตามประวัติแท้ ๆ ประวัติศาสตร์ลาว แผ่นดินลาวมีไปถึงแถว
อีสานของไทยหลายจังหวัด ต้องก็ยอมรับว่าประวัติศาสตร์เป็นอย่างนั้น แต่ตอนนี้คนลาวก็ไม่คิด
แล้ว

2. ในอดีต เมื่อครั้งที่ไทยและลาวมีปัญหาความขัดแย้งทางชายแดนต่อกัน เช่น ปัญหาข้อขัดแย้ง
กรณีสามหมูบ้านอุตรดิตถ์ หรือกรณีบ้านร่มเกล้าที่จังหวัดพิษณุโลก ในความคิดของท่านตอนนั้น
ลาวมองไทยอย่างไร

ปัญหาสามหมูบ้าน บ้านบ่อแต่น ตอนนั้นคิดว่าคนไทยเป็นศัตรู ฝ่ายที่ถูกบุกถูกรัก
ต้องระวังตัว มีการสู้รบกัน แต่ก็มีพยายามที่จะพบปะกันเพื่อเจรจาแก้ปัญหา สุดท้ายก็มีการยุติ
การบุกกรุก

3. การที่คนลาวและคนไทยมีเชื้อชาติภาษา ศาสนา และขนบธรรมเนียม ประวัติศาสตร์และวัฒน
ธรรมอย่างเดียวกัน ทำให้คนทั้งสองประเทศมีระบบความเชื่อ และการรับรู้อย่างเดียวกัน ส่งผลให้
ประเทศทั้งสองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ใช่หรือไม่ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร

เห็นด้วย เพราะภาษาที่พูด ประเพณีที่คล้ายกัน ทำให้การติดต่อสัมพันธ์ดีกว่ากับ
ประเทศอื่น ภาษาไทย-ลาวเข้าใจง่ายทำให้สนิทสนมกันดีเป็นกันเอง ตอนเป็นนักข่าวทำข่าวนายก
ไทยมาเยือนลาว ท่านเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ พูดว่าลาวไทยเป็นพี่น้องกัน ไปก็กินปลา มากก็กินข้าว

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

1. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อกรณีที่มีข่าวลือลวงแม่หญิงลาว โดยคนไทยอยู่เบื้อง ๆ ทางหน่วยงานของลาววางแผนทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

ไม่เฉพาะแต่ลาว พม่าก็มี จนมีเรื่องเกิดขึ้น ผู้หญิงลาวไปแบบผิดกฎหมาย ถ้าสองฝ่ายเจรจา พวกกันดี ๆ ก็คงไม่มีปัญหา จริง ๆ แล้วฝั่งลาวก็ไม่อนุญาตให้เข้าเมืองผิดกฎหมาย แต่บางคนก็ยังไปอยู่ ต้องให้ทางการจำกัด ลาวก็จำกัดการเดินทางเข้า-ออก และไทยก็ควรจำกัดด้วย ตอนที่ข่าวว่าแม่หญิงลาวถูกข่มขืนตอนนั้นคนลาวรู้สึกเกลียด และโจมตีคนไทย เป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นระหว่างประเทศของเราทั้งสอง

ภาพลักษณ์ที่มีต่อสื่อมวลชน

1. ในรายการตลกทางโทรทัศน์ของไทยบางครั้ง มีการแสดงออกทางคำพูด และท่าทางล้อเลียนคนลาว ทำให้เป็นที่ตลกขบขัน ท่านมีความรู้สึกอย่างไร

มีในระยหนึ่ง นักร้องคนไทย เท่ๆ พูดกระทบคนลาว ไม่รู้ว่าพูดว่าอะไร แต่ทำให้คนลาวเกลียดมาก โดยเฉพาะวัยรุ่นสาว ๆ เกลียดมาก โดยเฉพาะนักร้องคนนั้น เอาเทปทั้งหมด พูดออกโทรทัศน์ พูดถึงผู้หญิงลาวในทางที่ไม่ดี โดยส่วนตัวแล้วก็ไม่ชอบเช่นกัน คิดว่าไม่น่าจะพูดแบบนั้น จะทำให้คนทั้งสองประเทศบาดหมางใจกันได้

ความรู้สึกโดยทั่วไปที่คนลาวมีต่อคนไทย

1. การที่คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกว่า ตนเก่งกว่า ดีกว่า และมองคนลาวว่าต่ำต้อย คิดจะเอาเปรียบคนลาวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทยจริงหรือไม่

ถูกต้อง คนลาวบางคนคิดแบบนั้น แต่ก็ไม่ใช่ว่าทั้งหมด คนไทยชอบพูดแบบยกตนเป็นใหญ่ คนอื่นต่ำต้อยกว่า คนลาวไม่ชอบแบบนั้น ปัญหาดังกล่าว น่าจะแก้ไขได้โดยสื่อมวลชนแสดงออกทางจิตใจเวลาพบกัน สื่อมวลชนไทยต้องแก้ไข ส่วนมากทุกสิ่งทุกอย่างเกิดจากไทย ลาวไม่ค่อยหาเรื่องเท่าไร บางครั้งไทยก็สร้างปัญหา เราก็ก้ปัญหา สรุปก็เป็นแบบนั้น

2. ท่านคิดว่าในอนาคต ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศลาวจะเป็นอย่างไร

น่าจะดีขึ้นและต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น เพราะเราเป็นประเทศพิเศษ ต้องอย่าลืมความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ ในทางการเมืองเราก็มีคณะกรรมการดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามชายแดน มีข้อตกลงแก้ไขปัญหายาเสพติดและคนไม่ดี คิดว่าตรงนี้เป็นความพยายามของสองประเทศที่จะปรับปรุงสายสัมพันธ์ และปัญหาระหว่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในอันที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์อันยั่งยืนระหว่างประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองนี้

ต้องมีการปรับปรุง รัฐบาลทั้งสองฝ่ายต้องกระชับ ความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ไม่แต่ระดับรัฐบาล ต้องรวมทั้งระดับจังหวัด ระดับเมือง ต้องเข้าใจตามแนวทางของรัฐบาลทั้งสองฝ่าย ทหาร ตำรวจที่อยู่ชายแดนก็ต้องเข้าใจกัน รับรู้แนวทาง ต้องยึดมั่นแนวทาง ส่วนมากก็ดี แต่ก็ต้องปรับปรุงหลายอันในปัญหาที่ยังไม่เข้าใจกัน ทั้งระดับรัฐบาลและประชาชน

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มสื่อมวลชน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายกองมณี ปานมาลัยทอง
ตำแหน่ง บรรณาธิการ
วันที่สัมภาษณ์ 20 กรกฎาคม 2542
สถานที่ สำนักพิมพ์วันอาทิตย์ กำแพงนครเวียงจันทน์
สาธารณรัฐประชาชนลาว

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านการเมือง

1. การที่ประเทศไทย และประเทศลาว มีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน ท่านคิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวหรือไม่ ถ้าเป็นอุปสรรค ถามว่าเป็นในด้านใด กรุณายกตัวอย่าง

ก็ไม่มีอุปสรรค แต่เข้าใจกันว่า เราพัวพันและนับถือกันบนกฎหมายระหว่างชาตินับถือและช่วยเหลือกันโดยต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์ร่วมกัน

ด้านเศรษฐกิจ

1. เมื่อประเทศลาวเริ่มมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ โดยนำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้ในการพัฒนาประเทศ และเปิดประตูค้าขายและรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในยุคหลังสงครามเย็น ประเทศลาวมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไร

ต่างฝ่ายต่างต้องมีผลประโยชน์ร่วมกัน เราไม่ได้จำแนกว่าเรื่องการเมืองอะไร

2. ตั้งแต่หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ท่านคิดว่าประเทศลาวได้ใช้ตัวอย่างของประเทศไหนเป็นตัวแบบในการพัฒนา เพราะเหตุใด

เราเลือกประเทศที่มีการพัฒนาที่เหมาะสมกับประเทศลาว แต่ก็ไม่ได้มีประเทศไหนที่เฉพาะเจาะจง

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ปัญหาสังคมของประเทศลาวมีอะไรบ้าง ท่านคิดว่าปัญหาเหล่านั้นไทยมีส่วนทำให้เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือไม่

เป็นปัญหาเฉพาะระหว่างประเทศ เป็นเรื่องภายในของใครของมัน ก็จัดการสะสางกันไป ของเขตใครเขตมัน เราก็ต้องช่วยกันแก้หากมองถึงอาเซียนด้วย

2. ท่านคิดอย่างไรที่วัยรุ่นลาวใส่กางเกงยีนส์แทนการนุ่งซิ่น และหันมาขี่มอเตอร์ไซด์ และเที่ยวกลางคืนกันมากขึ้น

มันเป็นไปตามยุคสมัย เราควรส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม อย่างไรก็ตาม ก็ปฏิเสธไม่ได้กับการเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ น้อย เราควรช่วยกันอบรมสั่งสอนลูกหลานของเราให้เป็นคนที่เคารพกฎหมายของบ้านเมืองเป็นคนดีในสังคมดีกว่า

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

1. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกันอย่างใกล้ชิด แต่ภายหลังจากที่ประเทศลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส ไทยลาวได้ถูกแบ่งแยกออกจากกัน ท่านคิดอย่างไร

เป็นเรื่องของประวัติศาสตร์

2. ในอดีต เมื่อครั้งที่ไทยและลาวมีปัญหาความขัดแย้งทางชายแดนต่อกัน เช่น ปัญหาข้อขัดแย้งกรณีสามหมูบ้านอุดรดิตต์ หรือกรณีบ้านร่มเกล้าที่จังหวัดพิษณุโลก ในความคิดของท่านตอนนั้นลาวมองไทยอย่างไร

เป็นความผิดพลาดระหว่างชายแดน แต่ก็แก้ปัญหากันไปได้

3. ท่านคิดว่าความสัมพันธ์ส่วนตัวในระดับผู้นำ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย และนายไกสอน พมวิหาน ประธานประเทศของลาวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น จะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสองหรือไม่

แน่นอน การไปมาหาสู่กัน ทำให้คนสองชาติมีความรู้สึกต่อกันดีขึ้น ทำให้คนลาวมีความรู้สึกที่ดีต่อคนไทย ทำให้คนลาวที่ไม่เคยไปเมืองไทยรู้สึกดีขึ้น

ภาพลักษณ์ที่มีต่อสื่อมวลชน

1. ท่านคิดว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศลาวหรือคนลาวที่สื่อมวลชนไทยนำเสนอตรงกับความเป็นจริงหรือไม่

ก็มีทั้งตรงและไม่ตรง บางทีข้อมูลก็ไม่มีลึก ออกแบบผ่านๆ มีคนพูดว่าสื่อมวลชนไทยตามล่าข่าว บางทีก็เขียนข่าวไม่ตรงกับความเป็นจริงตามความเป็นจริงแล้วถ้าออกข่าวแล้วไม่ตรงกับความเป็นจริง หากคนอ่านทราบแล้วจะไม่ค่อยอยากจะเชื่อ

ความรู้สึกโดยทั่วไปที่คนลาวมีต่อคนไทย

1. การที่คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกว่า คนเก่งกว่า ดีกว่า และมองคนลาวว่าต่ำต้อย คิดจะเอาเปรียบคนลาวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทยหรือไม่

เค้าไม่เข้าใจ สิทธิของมนุษยชนคือความเสมอภาค ถ้าดูถูกกันแสดงว่าไม่เข้าใจกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ในทัศนะของท่าน การแก้ไขปัญหภาพลักษณ์ของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่คนลาวมีอคติต่อคนไทยจะได้แก้ไขได้อย่างไร

ในฐานะที่เป็นตัวแทนของสื่อมวลชนลาว การแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถกระทำได้ โดยความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย ร่วมกันส่งเสริมสิ่งที่ดีงามระหว่างกัน มีการไปมาหาสู่ และแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอในหลาย ๆ ด้าน เช่น กีฬา ศิลปะ วัฒนธรรมระหว่างประชาชนทั้งสองฝ่าย จะทำให้ภาพของประเทศไทยและคนไทยในสายตาของชาวลาวดีขึ้น

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มประชาชน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	นางสุรภา วีระวง
ตำแหน่ง	วิศวกร
วันที่สัมภาษณ์	1 สิงหาคม 2542
สถานที่	บริษัทร่วมทุนไฟฟ้าลาว กำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านการเมือง

1. การที่ประเทศไทย และประเทศลาว มีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน ท่านคิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวหรือไม่ ถ้าเป็นอุปสรรค ถามว่าเป็นในด้านใด กรุณายกตัวอย่าง

ไม่เป็นอุปสรรค เรื่องของความสัมพันธ์เป็นข้อตกลงระหว่างรัฐบาลลาวกับรัฐบาลไทย เพราะตอนนี้ลาวเป็นประเทศที่เปิดมาก ประเทศเปิดหมายความว่ารับทุกระบอบการปกครอง รับจีน เวียดนาม ไทย อเมริกา ฝรั่งเศส ก่อนหน้านี้คือในระหว่างปี 1975-1985 เนื่องจากลาวเป็นประเทศสังคมนิยมใหม่ ๆ เพราะฉะนั้นลาวจะรับแต่ประเทศสังคมนิยมด้วยกันเท่านั้น จะติดต่อแต่ประเทศที่เป็นระบอบการเมืองเดียวกัน เพราะระบอบสังคมนิยมจะมีความนับถือกันในระบอบ ถ้าคิดว่าตัวเองไปติดต่อกับประเทศอื่นโดยที่ไม่ให้ความนับถือประเทศเจ้าของระบอบ ประเทศนั้นก็ จะไม่ได้รับความช่วยเหลือ แต่ตอนนี้โซเวียตล่มสลายแล้ว ลาวเป็นประเทศด้อยพัฒนา ถ้ายังไปยึดติดอยู่กับประเทศที่ล้มไปแล้วก็จะไม่ได้อะไรเลย ลาวเปิดประเทศทุกประเทศเข้ามาได้ ไม่จำกัด ระบอบการเมือง ยิ่งกับประเทศไทยแล้วยังมีโอกาสมากที่จะเข้ามาในลาว

ด้านเศรษฐกิจ

1. เมื่อประเทศลาวเริ่มมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ โดยนำนโยบายจีนตนาการใหม่มาใช้ในการพัฒนาประเทศ และเปิดประตูค้าขายและรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในยุคหลังสงครามเย็น ประเทศลาวมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไร

ลาวเป็นประเทศสังคมนิยม มีระเบียบ ไม่มีคลับ บาร์ ไม่มีของมีเงินมา พออยู่พอกิน พอเปิดประเทศแล้วไทยเข้ามามากที่สุด มีคลับ บาร์ มากขึ้น นักธุรกิจไทยเข้ามาเยอะและนำสิ่งเหล่านี้เข้ามา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ลาวไม่มี การทำธุรกิจต้องมีคนไทยเข้ามา มีคลับ มีบาร์ มีร้านอาหาร เลยทำให้รู้สึกว่าประเทศลาวกำลังจะเป็นประเทศไทยแล้ว มีความรู้สึกว่าจะอะไรก็ต้องใช้ของไทย ในทางด้านความเจริญ แต่ในการติดต่อสัมพันธ์กันก็ไม่มีอะไร แน่นนอนต้องมีหลายคนเข้ามาในประเทศลาว ฝรั่งเศสก็มี เราไม่สามารถพูดได้ว่าคนที่ไม่ดีเข้ามาในลาว แต่ความรู้สึกคือวัฒนธรรมและความเจริญที่นำมาจากไทย ทำให้ลาวเจริญ แต่ว่าสังคมจะมีอะไรเกิดขึ้นมากมาย แน่นนอนเมื่อความเจริญเข้ามา อะไร ๆ ก็เข้ามา เมื่อเปิดประเทศกว้างขึ้นคนไทยเข้ามาเยอะ ในตัวกลับเกิดขึ้นมาก แต่ก็ไม่ว่าคนไทยทำหรือเปล่า มันเป็นเรื่องรู้สึก คนลาวอาจจะทำเองก็ได้ แต่ทำแล้วเพื่ออะไร เพื่อรับแขกจากต่างประเทศหรือเปล่า

2. ตั้งแต่หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ท่านคิดว่าประเทศลาวได้ใช้ตัวอย่างของประเทศไหนเป็นตัวแบบในการพัฒนา เพราะเหตุใด

ตอนนี้ไม่เอาแบบอย่างใคร เพราะลาวเป็นประเทศเปิดแต่ค่อยพัฒนา ต้องการความช่วยเหลือจากทั่วโลกถ้ายี่ระบอบการเมืองของตนอย่างเดียว ลาวจะไม่ได้รับความช่วยเหลือจากใคร ตอนนี้ลาวยี่ระบอบประชาธิปไตย เข้ากับคำขวัญที่ว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีประชาธิปไตย เอกภาพ มีสันติภาพ มีเอกราชและวัฒนา คือพัฒนา ตอนนี้ขอให้มีเพียงสันติภาพ มีประชาธิปไตย ขอให้ประเทศลาวมีเอกราช ไม่ขึ้นกับใคร และขอให้ประเทศลาวพัฒนา คำขวัญของประเทศลาวเปิดกว้างมาก เช่น คำว่าสันติภาพ ในโลกนี้ทุกประเทศต้องการสันติภาพ ถ้าประเทศไหนมีสงคราม ลาวก็ขอต่อต้านด้วย อยากให้ทุกประเทศมีสันติภาพ

อยากให้ทุกคนมีสิทธิ์มีเสียงในการเลือกตั้ง มีประชาธิปไตย ซึ่งตอนนี้ก็มีอยู่แล้ว ผู้นำต้องมาจากการเลือกตั้งก็มีเหมือนไทย มีเอกราช ลาวไม่ขึ้นกับประเทศไหนแล้วในปัจจุบัน วัฒนาถาวรคือพัฒนาไป ลาวก็ไม่ได้เอาแบบอย่างไทย ถึงแม้ว่าลาวจะอยู่ใกล้กับไทย

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน เช่น การเรียกร้องให้มีความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย หรือท่านเชื่อในเรื่อง “ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลังหรือไม่ หรือว่าจะเป็นหญิงหรือชายต้องก้าวไปข้างหน้าพร้อม ๆ กัน”

สำหรับตัวเอง ณ จุดนี้มีแนวคิดที่หญิงสามารถเท่าเทียมกับผู้ชายได้ เมื่อก่อนไม่รู้ และไม่เชื่อ เพราะการศึกษาไม่ถึง แต่ก็ยอมรับว่าธรรมชาติสร้างผู้หญิงกับผู้ชายให้มีความไม่เท่าเทียมกัน แต่ถ้ามันสมองได้รับการศึกษาจะต้องเท่าเทียมกัน มีแต่ระบบของธรรมชาติเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลง ผู้หญิงกับผู้ชายไม่เท่าเทียมกัน แต่ทางด้านแนวความคิดเท่าเทียมกัน ถ้าได้รับการศึกษาเท่ากัน

2. ที่ประเทศลาว ประชาชนมีการรณรงค์ในสิทธิสตรีหรือแม่หญิงลาวหรือไม่

ที่ประเทศลาวโดยทั่วไปไม่มีการรณรงค์สิทธิสตรี แต่ที่ลาวมีสมาพันธ์แม่หญิงลาว สมาพันธ์แม่หญิงมีหน้าที่ยกย่องบทบาทส่งเสริมให้กับผู้หญิง ไปเข้าร่วมประชุมกับทุกกองประชุม มีบทบาทในสังคมมากขึ้น

3. ท่านคิดอย่างไรที่วัยรุ่นลาวใส่กางเกงยีนส์แทนการนุ่งซิ่น และหันมาขี่มอเตอร์ไซด์ และเที่ยวกลางคืนกันมากขึ้น

เมื่อก่อนไม่มีเลย ทุกคนจะนุ่งซิ่นหมด แม้กระทั่งจะไปดิสโก้เธค จะต้องใส่ซิ่นต่อมา 5 ปีหลัง ๆ มีไนต์คลับเกิดขึ้น วัยรุ่นลาวก็มาจะนุ่งกางเกง แต่เริ่มทยอยเกิดขึ้นมาเมื่อ 10 ปี ก่อน จริง ๆ แล้วไม่ชอบเลย ตัวเองชอบวัฒนธรรมลาว ชอบความเป็นลาว จะมีแมคโดนัลด์ เคเอฟซี เกิดขึ้น ไม่เข้าใจว่าทำไมวัยรุ่นทุกคนชอบ คนไหนมีเงินก็ซื้อได้ โดยส่วนตัวแล้วชอบความเป็นลาว ได้รับความเจริญทางด้านเทคโนโลยีได้ แต่ได้รับความเจริญทางด้านวัฒนธรรมไม่ได้ ความเจริญทางด้านวัฒนธรรมควรจะพัฒนาจากพื้นฐานของวัฒนธรรมลาว ไม่ควรเอาประเทศอื่นมาเป็นตัวแบบแล้วพัฒนาไป เทคโนโลยีรับได้หมด แต่ตรงนี้รับไม่ได้ ไม่ชอบมาก

4. ท่านคิดว่า วัยรุ่นไทยมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายและพฤติกรรมของวัยรุ่นลาวหรือไม่ อย่างไร

95% จากทีวี วีดีโอ หนังสือแฟชั่น วิทยุ ทุกอย่างที่สามารถสื่อสารได้ ไม่อยากกล่าวโทษว่าเป็นเพราะคนไทยที่ทำให้คนลาวเป็นแบบนี้ ขอใช้คำพูดว่าเป็นเพราะอิทธิพลทางด้านสื่อ ประเทศไทยเองก็รับวัฒนธรรมสมัยใหม่มาจากญี่ปุ่น ไทยรับทุกอย่างและเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาอยู่แล้ว จะรับอะไรก็ไม่แปลก เป็นเหมือนความทันสมัย แต่ลาวยังไม่ทันสมัย รับเอาสิ่งที่ทันสมัยเข้ามา พอ

แม่ของเด็กหรือสังคมาเลยรับไม่ได้ รับได้แต่จะต้องนำพิจารณาว่าเข้ากันได้หรือไม่ เช่น การแต่งตัวของวัยรุ่นลาวในปัจจุบัน เป็นต้น

ตอนที่ 2 ภาพลักษณ์ที่คนลาวมีต่อคนไทย

ภาพลักษณ์ต่อเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

1. จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเทศไทยและลาวมีความสัมพันธ์ทางเชื้อชาติกันอย่างใกล้ชิด แต่ภายหลังจากที่ประเทศลาวตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของฝรั่งเศส ไทยลาวได้ถูกแบ่งแยกออกจากกัน ท่านคิดอย่างไร เห็นด้วยหรือไม่

การถูกแบ่งแยกนั้นเป็นเรื่องของการเมือง ฝรั่งเศสกำหนดเขตแดนให้ภาคอีสานเป็นของไทย คนในแถบนี้เรียกคนไทยอีสานแต่คนลาวเรียกคนไทยอีสานว่า ลาวอีสาน แต่คนลาวคิดว่าถึงจะไปเป็นไทย แต่นั่นก็เป็นลาว มันถูกแบ่งแยกเพราะว่าเหตุการณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ บังเอิญมีแม่น้ำโขงมาคั่น ฝรั่งเศสเลยใช้เป็นเขตแบ่ง ความรู้สึกของคนลาวที่ถูกแบ่งไปอยู่ฝั่งไทยนั้นคือคนลาว

ภาพลักษณ์ที่มีต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

1. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อกรณีที่มีข่าวลือลงแม่หญิงลาวโดยคนไทยอยู่เนื่อง ๆ ทางหน่วยงานของลาววางแผนทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

ไม่ทราบว่าคุณไทยนำผู้หญิงลาวไปด้วยวิธีใด แต่ว่าแต่ก่อนคนลาวที่อยู่ในประเทศลาวไม่มีนิสัยแบบนี้ ปัจจุบันเกิดขึ้นแล้ว แน่นนอนคนลาวต้องคิดว่านักธุรกิจไทย คนไทยมาล่อลวงประชาชนลาว ผู้หญิงลาวให้ใจแตก เอาเงินมาล่อ ทางรัฐบาลก็ได้ตรวจสอบ ดูแล แต่ว่าไม่รู้ว่ามีอิทธิพลจริงแค่ไหนจะปราบปรามกันจริงจังหรือไม่ หรือทำไปแค่ภายนอก แต่ก็ได้ข่าวว่ามีคนพาไปแล้วตำรวจก็ไปพากลับมา ส่วนมากจะคิดว่าเป็นคนไทย เพราะว่าไปทางไทย แน่นนอนผู้ที่มาติดต่อลูกค้าและเข้าขายแดนได้ หนังสือผ่านแดนต่าง ๆ ต้องเป็นคนไทยในเบื้องต้น แต่ผู้บงการไม่รู้ว่าเป็นใครเราเห็นอะไรก็พูดไปตามนั้น

2. ในด้านกีฬา ประเทศทั้งสองก็มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกันและกัน แต่ในบางครั้งก็มีปัญหาเกิดขึ้น เช่น ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ 18 ระหว่างวันที่ 6-17 ธันวาคม 2541 ที่มีประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ ผู้สื่อข่าวไทยได้สัมภาษณ์นักกีฬาจากประเทศลาวในทำนองว่าการมาแข่งขันกีฬาในครั้งนี้มีได้ตั้งใจมาแข่งขันแต่เพราะอยากมาเที่ยว มาเห็นและอยากเล่นน้ำทะเล เนื่องจากที่ประเทศลาวไม่มีทะเลใช่หรือไม่ ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อคำสัมภาษณ์ของผู้สื่อข่าวท่านองนี้

ไม่ได้ยินข่าวนี้ แต่ปรากฏการณ์แบบนี้ก็เกิดขึ้นอยู่ตลอด รู้สึกไม่ดี ไม่เข้าใจว่าคนพูดทำไมพูดแบบนั้นออกไป คนพูดไม่ระวัง แต่ทำไมไม่รู้ในสถานการณ์ตรงนั้น ถ้าเป็นตัวเองคงโกรธ เพราะพูดไม่ถูก เรามาเป็นตัวแทนของประเทศชาติ

3. ท่านคิดว่าความสัมพันธ์ส่วนตัวในระดับผู้นำ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทยและนายไกสอน พมวิหาน ประธานประเทศของลาว ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นอน จะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศทั้งสองหรือไม่

มีส่วน และในความรู้สึกของตัวเองตอนนี้ระหว่างเจ้ามหาชีวิตของไทยกับรัฐบาลลาวจะดีต่อกัน ความสัมพันธ์ดีต่อกัน ท่านมาเรด้อนรับ เราไปท่านต้อนรับ รู้สึกว่าน่ารักดีเป็นพิเศษ พระเทพกับในหลวงมาเยือน ก็ดีใจ รู้สึกดี คิดว่าท่านเป็นเจ้ามหาชีวิต บ้านเมืองท่านเจริญขนาดนั้น ท่านมาเยี่ยม มาให้ความช่วยเหลือลาว แน่นนอนเรามีความรู้สึกที่ดีกับรัฐบาล ถ้าท่านมาพูดคุยเจรจากัน แลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ต้องดีแน่นอน

ภาพลักษณ์ที่มีต่อสื่อมวลชน

1. ท่านคิดว่าสื่อมวลชนไทย เช่น วิทยุ และโทรทัศน์ มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดหรือการเลียนแบบพฤติกรรมของวัยรุ่นลาวหรือไม่

มีมาก โดยเฉพาะจากเพลง เพลงที่มีอิทธิพลมาก โทรทัศน์ วีดีโอ ไม่ได้มาจากไทยอย่างเดียว มาจากฮ่องกง อเมริกาก็มี แต่สื่อทางด้านจิตใจที่มีอิทธิพลต่อคนลาวโดยตรงก็เพลง เช่น รายการวิทยุที่มีการขอเพลง เด็กวัยรุ่นจะขอเพลงกัน ฝากความระลึกถึงคนนี้ คนนั้น แต่ทุกอย่างที่ทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นไม่ใช่ว่าจะเลียนแบบมา ลาวตามหลังประเทศไทยอยู่ก็ควรเอาสิ่งที่ดีมา แต่ไม่ได้หมายความว่าสื่อทางวิทยุเป็นสิ่งเลวร้าย แต่ถ้าถามว่ามีอิทธิพล ก็จะตอบว่ามีอิทธิพลแน่นอน

2. ในรายการตลกทางโทรทัศน์ของไทยบางครั้ง มีการแสดงออกทางคำพูดและท่าทางล้อเลียนคนลาว ทำให้เป็นที่ตลกขบขัน ท่านมีความรู้สึกอย่างไร

ไม่ดี ไม่ชอบ และมีความรู้สึกไม่ดี แต่เข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นอาชีพของเขา แต่ว่าเขาคงลืมไป ไทยเป็นประเทศประชาธิปไตย สิ่งนั้นสามารถนำมาพูดล้อทำให้ตลกได้ และสิ่งนั้นไม่ผิดกฎหมาย แต่ความรู้สึกของคนลาวหรือของตัวเองก็รู้สึกไม่ดี ทั้ง ๆ ที่ตัวเองเป็นตลกก็ยังไม่รู้ว่าจะเอาจุดไม่ดีของตัวเองไปขายเพื่ออะไร แน่นนอนเพื่ออาชีพของตัวเองแต่คนลาวไม่ชอบ เรื่องนี้ก็ขึ้นอยู่กับคนอื่น บางคนไม่คิดมากก็คิดว่านั่นแหละคำพูดตลก คนลาวก็เป็นแบบนั้นจริง ๆ แต่สำหรับตัวเองเป็นคนลาวคิดว่าคนลาวไม่ใช่แบบนั้น

ความรู้สึกโดยทั่วไปที่คนลาวมีต่อคนไทย

1. การที่คนไทยบางคนยังมีความรู้สึกว่า คนเก่งกว่า ดีกว่า และมองคนลาวว่าต่ำต้อย คิดจะเอาเปรียบคนลาวอยู่ตลอดเวลา ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทยจริงหรือไม่

เคยได้ยินเขาพูดว่าคนไทยชอบอวดฉลาด คนลาวโง่ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนลาวรู้สึกไม่ดีต่อคนไทย แต่สำหรับตัวเองก็มีเพื่อนคนไทยหลายคนเท่าที่พบจะไม่เป็นแบบนั้น มีเพื่อนคนไทยที่ดี เคยมีความรู้สึกที่ดีต่อคนไทยไม่เคยมีความรู้สึกที่ไม่ดี แต่สำหรับนักธุรกิจที่ทำธุรกิจด้วยกันแล้ว คนลาวค้าขายไม่เก่งเท่าคนไทย คนไทยอาจจะหักหลังและคิดว่าคนลาวเป็นแบบนั้น แต่สำหรับตัวเองเท่าที่เคยพบ คนไทยจะเป็นคนที่ใช้ได้ ถ่อมเนื้อถ่อมตัว

2. ท่านมีทัศนะอย่างไรต่อคำพูดที่ว่า “ไทยและลาวเปรียบเสมือนบ้านพี่เมืองน้อง” และ “ไทยลาวเปรียบเสมือนบ้านใกล้เรือนเคียง” คำพูดทั้งสองคำนี้มีความหมายเหมือนกันหรือไม่ ท่านชอบคำพูดไหนมากกว่ากัน

ตลอดเวลาน่าจะเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงมากกว่า ในความสัมพันธ์ไทยลาว เป็นแบบนั้นมากกว่า ส่วนบ้านพี่เมืองน้องนั้นถ้าเป็นพี่น้องกันจริง ๆ จะต้องมีการช่วยเหลือกันจริงจังมากกว่านี้ บ้านใกล้เรือนเคียง ค้าขาย คบค้าสมาคม ถ้าเป็นมิตรกันก็เป็น ถ้าไม่ถูกกันก็ต่างคนต่างไปจริง ๆ แล้วอยากให้มันเป็นบ้านพี่เมืองน้อง แต่ว่าตอนนี้จะเป็นบ้านใกล้เรือนเคียง สมมุติว่ามีข้างบ้านแล้วรักซึ่งกันและกัน ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เคารพเหมือนพี่น้องจริง ๆ ไปเล่น นอนบ้านได้เลย ส่วนบ้านใกล้เรือนเคียง มีอะไรก็แบ่งกันกิน ไทย-ลาวน่าจะเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงดีกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ในทัศนะของท่าน การแก้ไขปัญหาลักษณะของชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่คนลาวมีอคติต่อคนไทยจะแก้ไขได้อย่างไร

แก้ไขได้ ยกตัวอย่างเช่น นักศึกษา เมื่อก่อนไม่มีโอกาสไปเรียนที่ประเทศไทย แต่ 10 ปีหลัง รัฐบาลไทยช่วยเหลือให้นักศึกษาลาวไปเรียนไทย แน่นนอนต้องมีเพื่อนนักเรียนไทย หรือการให้อาจารย์จากลาวไปเรียนเมืองไทย แลกเปลี่ยนกัน อาจารย์และนักศึกษาลาวมีความรักกับอาจารย์และนักศึกษาของไทย อันนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุด เพราะนักศึกษาและอาจารย์จะเป็นตัวสื่อนักศึกษากลับกัน ทำให้มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน พวกเรานี้ถือว่าเป็นตัวแทนแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรม

2. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรในอันที่จะทำให้ความสัมพันธ์อันยั่งยืนระหว่างประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองนี้

ต้องเป็นหน้าที่ของรัฐบาลและสื่อมวลชน ไม่รู้ว่าไทยมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อลาวหรือไม่ หรือว่าลาวฝ่ายเดียวที่มีความรู้สึกไม่ดีต่อไทย สื่อมวลชนไทยน่าจะพยายามส่งเสริมสายสัมพันธ์ระหว่างลาวไทย ในหลวงและพระราชวงศ์ไทยทรงปฏิบัติถูกต้องแล้ว ท่านพยายามมาเยี่ยมเยือนลาวอยู่บ่อย ๆ มาพัวพันกับประเทศลาว ทั้ง ๆ ที่ท่านทราบว่าในประวัติศาสตร์ก็มีเรื่องบางอย่างที่เกิดขึ้นเพื่อแบ่งแยกดินแดน สื่อมวลชนไม่ควรให้มีการใส่ร้ายป้ายสีกันเกิดขึ้น ไทยควรทำสารคดีเกี่ยวกับลาว ลาวจะมีความรู้สึกที่ดีถ้าไทยสนใจ ลาวไม่มีเทคโนโลยี ไม่มีเงิน ไทยควรนำเอาประเทศลาวไปเผยแพร่ให้ทั่วโลกรู้จัก เป็นข้อเสนอแนะที่จะทำให้ความสัมพันธ์อันดีและยั่งยืนระหว่างประเทศทั้งสองด้วย ข้อความเพียงข้อความเดียวสามารถทำให้คนทั้งสองประเทศรู้จักกันได้ การแลกเปลี่ยนนักศึกษาที่สำคัญเช่นกัน ถ้าเป็นไปได้หากไทยรักษาคำมั่นสัญญาที่ลาวกับไทยเป็นบ้านพี่เมืองน้อง เดียวนี้ระบบการศึกษาของลาวก็ได้เปลี่ยนตามไทย หากสถาบันแต่ละฝ่ายมีการโอนนักศึกษาไปแลกเปลี่ยน มีการสัมมนา ก็จะดีขึ้นในขอบเขตของสถาบันศึกษา แต่ถ้าจะให้เกิดประโยชน์วงกว้างกับประชาชนทั่วไปก็จะเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนมากกว่า

ตัวอย่างบทสัมภาษณ์

กลุ่มประชาชน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ นายสมพร แพรงรัตนวง
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ห้องสมุด UNDP
วันที่สัมภาษณ์ 1 สิงหาคม 2542
สถานที่ ห้องสมุด UNDP อำเภอเมืองเวียงจันทน์
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

.....

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ไทย-ลาวในภาพรวม

ด้านการเมือง

1. นับตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองในทางประวัติศาสตร์ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ค.ศ. 1975 เป็นอย่างไร หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นอย่างไร และหลังการยุติสงครามเย็นเป็นอย่างไร

รู้สึกว่าการระบอบการปกครองเก่าความใกล้ชิดกับไทยจะมีมากกว่า (หมายถึงการปกครองแบบกษัตริย์) เพราะถือว่าเป็นค่ายเดียวกัน ถึงแม้ว่าเรายังไม่ได้เป็นสมาชิกอาเซียนในตอนนั้น แต่คนไทยกับคนลาวข้ามจะไปมาหาสู่กันโดยไม่ต้องมีจุดตรวจชายแดนอะไรมากมาย คืออย่างอำเภอศรีเชียงใหม่กับเวียงจันทน์ก็จะข้ามไปข้ามมา ฝั่งลาวเอาของมาขาย ฝั่งไทยก็ไปซื้อของทางลาว มีเรือข้ามไปมาโดยไม่ต้องมีหนังสืออะไร บางทีต้องการอะไร แต่ที่นี้แพงก็เลยไปหาฝั่งไทยในสมัยนั้นหรือไปอำเภอท่าบ่อกับอำเภอศรีเชียงใหม่ แต่พอเปลี่ยนแปลงการปกครองความสัมพันธ์ก็เปลี่ยนไป เพราะวาระระยะนี้มีความเข้มงวดการปกครองไม่ได้อยู่ในลักษณะค่ายเดียวกัน คือลาวอยู่ในค่ายสังคมนิยม ไทยอยู่ในค่ายเสรี เพราะฉะนั้นแนวความคิดการเมืองเลยแตกต่างกันไป ไทยกลัวคอมมิวนิสต์จะเข้าแทรกแซงมาก ลาวจะข้ามไปก็กลัวถูกจับเลยไม่มีใครกล้าข้ามไปไทย ความสัมพันธ์ครั้งนี้ทำให้คนลาวกับคนไทยมีแนวคิดแตกต่างกันออกไป แต่ประชาชนทั้งสองฝั่งก็ยังข้ามไปมาหาสู่กันอยู่ หลังจากการเปลี่ยนแปลงระบอบแล้ว การข้ามชายแดนต้องเข้มงวด ไม่ใช่เฉพาะฝ่ายลาว ทางไทยก็เข้มงวดส่วนทางลาวนั้นถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ ไม่มีเหตุผลก็ไม่ให้ข้ามไปถ้าจะไปต้องมีการขออนุญาต เมื่อก่อนไม่มีหนังสือ เพียงแต่ว่าถ้าจะไปหนองคาย จะไปอำเภอท่าบ่อ ศรี

เชียงใหม่ หรือไปอุดรฯ ก็ไปได้ ในด้านความรู้สึกของประชาชนก็เห็นห่างกันไปบ้าง เป็นเพราะไม่ได้ใกล้ชิดกันไม่ได้ข้ามไปมาหาสู่กัน ทางไทยก็เข้มงวด หากคนลาวข้ามไปก็มองสายด้วยตาว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ก็อาจจะเข้ามาเผยแพร่หรือมาเอาความลับ ความไว้นี้เนื้อเชื่อใจก็ลดน้อยลง ในสายตาของคนไทยคิดว่าลาวเป็นคอมมิวนิสต์ไปหมดแล้ว คอมมิวนิสต์จะไม่มีวัดวาอารามศาสนา หมายความว่ารวมศูนย์กันหมดที่จริงเป็นความเข้าใจที่ผิด แต่ประชาชนก็เข้าใจเพราะว่าส่วนมากนโยบายของไทยดำเนินตามนโยบายอเมริกา เพราะฉะนั้นในเมื่อ 2 ประเทศขึ้นอยู่กับความนึกคิดของประชาชนหรือความสัมพันธ์มันก็แตกต่างกันไป เริ่มตั้งแต่ปี 1975-1980 กว่า ประมาณปี 1985-1986 หลังจากนั้น รัฐบาลเรามีนโยบายเปลี่ยนในลักษณะว่ามีแนวคิดใหม่ เพื่อเปิดประเทศให้การค้าขายหรือประชาชนทำมาหากินด้วยการไปมาหาสู่กัน หลังจากนั้นนักธุรกิจไทยก็เข้ามา นักธุรกิจลาวก็ข้ามไป ความสัมพันธ์ฟื้นคืนมา เมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลายก็หมายความว่าค่ายสังคมนิยมก็ล่มจม ความเป็นปึกแผ่นแน่นหนาก็น้อยลง ในส่วนของคนลาวถือว่านโยบายทางด้านเศรษฐกิจของระบอบสังคมนิยมผิดพลาด

2. การที่ประเทศไทยและประเทศลาวมีระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน ท่านคิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการมีความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาวหรือไม่ ถ้าเป็นอุปสรรค ถ้ามว่าเป็นในด้านใด กรุณายกตัวอย่าง

ปัจจุบันถึงจะมีอุปสรรคก็มีน้อยเพราะประชาชนเข้าใจ ประเทศลาวมีพรรคการเมืองพรรคเดียว นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลก็คือของพรรค ความวุ่นวายทางการเมืองจะไม่มีต้องปฏิบัติตามนโยบายที่วางไว้เพราะไม่มีผู้แทนที่จะมาโต้เถียงกันแบบเมืองไทย ด้านหนึ่งที่ยังเป็นอุปสรรคคือความไว้วางใจ ความไว้นี้เนื้อเชื่อใจกัน ความไม่เชื่อใจกันยังคงมีอยู่หมายความว่าฝ่ายลาวยังไม่เชื่อว่าฝ่ายไทยจะเชื่อใจหรือไว้นี้เนื้อเชื่อใจกับฝ่ายลาว ฝ่ายไทยก็ไม่ตกลงปลงใจ 100% ให้กับฝ่ายลาว คือต่างฝ่ายต่างระแวงกันอยู่ เพราะประเทศเรามีผู้ก่อการร้ายมากที่ข้ามมา ไปอาศัยอยู่ตามชายแดน บางทีก็อาศัยอยู่ตามชายแดนไทยเป็นที่หลบซ่อนหรือเป็นที่ตั้งสมกำลังคือเท่าที่ผ่านก็ยังเป็นแบบนั้น

3. ท่านคิดว่าประเทศไทยและลาวมีปัญหาการเมืองในเรื่องที่สำคัญ ๆ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางในการแก้ปัญหานั้น ๆ อย่างไร

คงไม่มีอะไรมาก เพราะตอนนี้ทั้งสองประเทศสามารถตั้งคณะกรรมการร่วมชายแดนกันในระดับท้องถิ่นได้ ปัญหาเล็กน้อย ๆ เราก็สามารถเจรจาประชุมกันได้ไม่ต้องถึงขั้นรัฐบาล แต่ถ้ากรณีที่เป็นปัญหาร้ายแรงก็ต้องอาศัยถึงท่านรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศ หรือรัฐมนตรี

ป้องกันประเทศ ซึ่งก็คือกระทรวงกลาโหมของไทยให้ช่วยกันแก้ไขเพราะว่ามีคณะกรรมการร่วมทั้งสองฝ่ายพูดจากัน ฝ่ายไหนไม่จริงใจได้พูดกันเรื่องมันเกิดจากที่ไหนไปที่ไหน รู้กันจากตรงนี้ก็ทำให้ความเข้าใจ ความใกล้ชิดกันมีมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อลาวได้เข้าอาเซียน การได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียน ก็ทำให้ลาวได้มีโอกาสมีบทบาทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ร่วมกับประเทศอื่น ๆ แสดงว่าประเทศลาวก็มีนโยบายรักความสงบไม่ต้องการจะไปรุกรานใคร แล้วก็อยากจะสร้างเศรษฐกิจของประเทศลาวให้มียูมีกิน อุดมสมบูรณ์

ด้านเศรษฐกิจ

1. เมื่อประเทศลาวเริ่มมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ โดยนำนโยบายจินตนาการใหม่มาใช้ในการพัฒนาประเทศ และเปิดประตูค้าขายและรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะในยุคหลังสงครามเย็น ประเทศลาวมีภาพลักษณ์เกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไร

นโยบายจินตนาการใหม่เป็นนโยบายที่ดีทำให้เราได้รู้ความจริงมากขึ้น ได้ทราบข้อมูลจากประเทศเพื่อนบ้านหรือนำบทเรียนจากประเทศเพื่อนบ้าน จากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอาบทเรียนนั้นมาใช้ในลาวได้

2. ตั้งแต่หลังสงครามเย็นเป็นต้นมา ท่านคิดว่าประเทศลาวได้ใช้ตัวอย่างของประเทศไหนเป็นตัวแบบในการพัฒนา เพราะเหตุใด

แล้วแต่กรณี ถ้าหากเวียดนามมีบทเรียนที่ดีในด้านการพัฒนา ลาวก็นำของเวียดนามมา หรือเช่น ในด้านการศึกษาระบบการศึกษาของไทยกระจายสู่ชนบทหรือภูมิภาคได้ดี ลาวก็อยากจะนำระบบการศึกษาของไทยมาใช้ ทำให้ประชาชนของลาวมีความรู้ มีวัฒนธรรมที่ดีขึ้น สรุปคือ คุณด้านดีของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย พม่า จีน มีอะไรดีในด้านเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนของประเทศเขามีการทำมาหากินคล่อง ลาวก็นำบทเรียนนั้นมาปรับใช้อีกที แต่ว่าถ้าจะนำมาใช้ทั้งหมดมันก็ขัดกับนโยบายหรือประเพณีต้องมาปรับใช้ให้ถูกกับประเพณีหรือวัฒนธรรมของบ้านเรา

3. ท่านอยากให้ประเทศลาวมีรูปแบบการพัฒนาทางเศรษฐกิจเหมือนประเทศไทยหรือไม่

ก็อยากให้เป็นอย่างนั้น ทุกวันนี้เศรษฐกิจก็เป็นตลาดเสรีแล้วเหมือนกับประเทศไทยหรือประเทศอื่น ๆ เวียดนามก็มีตลาดเสรีเหมือนกัน จีนก็มีตลาดเสรีเหมือนกัน แต่สิ่งที่ไม่ตรงกันคือนโยบายทางการเงิน นโยบายทางการเงินของพวกเราอาศัยรัฐบาล อาศัยพรรคการเมืองพรรคเดียวเป็นศนวนวางแผน ไม่มีฝ่ายตรงกันข้าม ไม่มีฝ่ายค้านโงมดี

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

1. ท่านคิดว่าปัญหาสังคมของเมืองไทยขณะนี้คืออะไร

เป็นปัญหาที่รุนแรงมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ไม่ทราบว่าจะจะเป็นเพราะประเทศไทยที่เปิดเสรีมากเกินไป หรือว่าเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้าสู่ประเทศไทยโดยมิได้ไตร่ตรองให้ดี เพราะฉะนั้นคนไทยหรือเยาวชนไทยจึงนิยมตะวันตกมากขึ้น ชาวที่มีการฆ่ากัน ไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ การฆ่ากัน การทำร้ายกันทำไมมันมีมาก ทั้ง ๆ ที่คำสอนในศาสนาพุทธจะต้องมีความกรุณา เมตตา มีมิตตาต่อกัน แต่ทำไมเมืองไทยถึงมีพฤติกรรมเหล่านั้นมาก มองดูประเทศอื่น ๆ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และพม่า ปัญหาเหล่านั้นคงไม่เกิดมากเหมือนเมืองไทย เมืองไทยปัญหาสังคมมาก เช่น เรื่องเพศ เอาลงหนังสือพิมพ์แล้วเป็นตัวอย่างแล้วทำไมยังมิอยู่ไม่เข้าใจเหมือนกัน

2. ปัญหาสังคมของประเทศลาวมีอะไรบ้าง ท่านคิดว่าปัญหาเหล่านั้นไทยมีส่วนส่งเสริมทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เกิดขึ้นหรือไม่

ไม่มาก เพราะว่าท้องถิ่นเขาจะทำการศึกษอบรม ถ้าหากว่าบ้านใดมีชายหนุ่มหญิงสาวประพฤติก่อปัญหาที่ไม่ดี จะมีองค์กรจัดตั้งของชายหนุ่มแม่หญิง รายงานให้คณะหรือบ้านทราบ อาจจะแนะนำแต่ถ้าหากว่าไม่ฟัง เดือน 2-3 ครั้งแล้วเรายกงานให้องค์กรทราบ แล้วถ้าหากมีเกิดขึ้นกันอีกในช่วงเวลาทำงาน ก็จะถูกจับแต่ก็ไม่รุนแรงเท่าเมืองไทย ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมลาว ประเทศไทยก็มีส่วนทำให้เกิด เพราะว่าโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ลงข่าว โดยเฉพาะละครที่แสดงทางโทรทัศน์ ถ้าผู้ใหญ่มองจะเป็นอีกแง่หนึ่ง แต่ถ้าเด็กดูแล้วไม่ได้คิดอะไร ก็มองไปในแง่การทำร้ายกัน ในเวทีหนึ่งหรืออะไรทำนองนี้ เอามาเป็นแบบอย่างไม่ดี หรือว่าทำอะไรก็ใช้ปืนฆ่ากัน แต่ถ้าเรามองดูหนังของจีนจะไม่ทำแบบนั้น มันมองเน้นในทางตรงกันข้ามกับของไทย เพราะฉะนั้นโดยส่วนตัวแล้วคิดว่าหนังตะวันตกมีอิทธิพลมากกับเมืองไทย เพราะว่าอิงกันด้วยปืนมุ่งทำลายกัน

3. ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบัน เช่น การเรียกร้องให้มีความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย หรือท่านเชื่อในเรื่อง “ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลังหรือไม่ หรือว่าหญิงหรือชายต้องก้าวไปข้างหน้าพร้อม ๆ กัน”

ก็เป็นนโยบายที่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ชอบด้วยสากล เพราะว่าในกฎบัตร สหประชาชาติหรือในกฎหมายสากลระบุว่าหญิงชายจะต้องมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกัน การที่หญิงไทยเรียกร้องสิทธิให้เท่าเทียมกับผู้ชายเป็นสิ่งที่ดี ประเทศลาวก็ให้การเคารพสิทธิอันนี้ รัฐบาลให้การเคารพ

สิทธิอันนี้ถ้ามีอะไรรุนแรงก็ให้เสนอต่อองค์การการจัดตั้งของแม่หญิงซึ่งจะมีการหารือกันแล้วรายงานต่อรัฐบาล

4. ท่านคิดอย่างไรที่วัยรุ่นลาวใส่กางเกงยีนส์แทนการนุ่งซิ่น และหันมาขี่มอเตอร์ไซด์ และเที่ยวกลางคืนกันมากขึ้น

เป็นสิ่งที่อาจจะได้รับอิทธิพลจากเมืองไทย เพราะสังคมแบบนี้เมื่อก่อนมันก็ไม่เกิดขึ้น แต่มันจะผ่านมาทางสื่อมวลชน โทรทัศน์ วิทยุ นำเป็นห่วงเช่กัน เพราะตอนนี้มียาบ้าลักลอบเข้ามาทำให้วัยรุ่นมั่วสุมกันในตอนกลางคืน รัฐบาลก็เป็นห่วงได้แต่สอดส่องดูแลกันว่าในเวลากลางคืนสาวหนุ่มไปชุมนุมกันอยู่ที่ไหน มันมีจุดพิเศษอะไร รัฐบาลก็ได้เสรีให้กับไนต์คลับและบาร์ ให้เปิดถึง 23.30 น. แต่กว่าปิดร้านก็ประมาณ 24.00 น. พอดี แต่ถ้าหากว่าร้านไหนละเมิดจะถูกปิดเลยเป็นเวลาประมาณ 2-3 เดือน มีตำรวจนอกเครื่องแบบคอยสอดส่องดูแล ตรงนี้เป็นทางหนึ่งที่ทำให้ทางร้านมันถึงต่าง ๆ ต้องปฏิบัติเป็นระเบียบ หากทำผิดหนึ่งครั้งอาจจะเรียกไปอบรมตักเตือนว่าผิดกฎหมาย ผิดระเบียบของบ้านเมือง

ผนวก ก

สถานะความสัมพันธ์ทวิภาคีไทย-ลาว

ความสัมพันธ์ทั่วไป

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นเป็นลำดับ นับตั้งแต่ทั้งสองฝ่ายได้ยุติการเผชิญหน้าด้วยกำลังทหารในกรณีความขัดแย้งเกี่ยวกับเขตแดนกรณีบ้านร่มเกล้าในปลายปี 2530 ต่อต้นปี 2531 และได้มีการทำข้อตกลงหยุดยิงเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2531

ความสัมพันธ์ไทย-ลาว ได้รับการส่งเสริมเกื้อกูลจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม สถานะแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ นโยบายที่ต่อเนื่องของไทยที่เน้นเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ การที่ลาวเปิดประเทศมากขึ้น โดยได้เริ่มปฏิรูประบบเศรษฐกิจไปสู่ระบบเศรษฐกิจการตลาด ในปี 2529 ตลอดจนการที่ลาวเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนเมื่อ กรกฎาคม 2540 นอกจากนี้ ไทยและลาว ได้จัดทำสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือระหว่างกัน (Treaty of Amity and Cooperation) เมื่อ กุมภาพันธ์ 2535 เพื่อยืนยันว่าจะเคารพในเอกราชและไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน รวมทั้งจะระงับข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี

อุปสรรคสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว ได้แก่ ทศนคติทางลบและความหวาดระแวงที่ลาวมีต่อไทย ปัญหาขบวนการต่อต้านรัฐบาลลาว (ขตล.) ปัญหาการจัดทำหลักเขตแดนและปัญหาอาชญากรรมบริเวณชายแดน

การแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับประมุขของประเทศ และการเสด็จฯ เยือนลาวของพระราชวงศ์

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนลาวเป็นครั้งแรก เมื่อ มีนาคม 2533 ตามคำทูลเชิญของรัฐบาลลาว
- ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน ประธานประเทศลาวและภริยา เยือนไทยอย่างเป็นทางการในฐานะราชอาคันตุกะในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อ มกราคม 2535
- สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามบรมราชกุมาร เสด็จฯ เยือนลาวอย่างเป็นทางการ ตามคำทูลเชิญของ ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน ประธานประเทศลาว เมื่อ มิถุนายน 2535

- สมเด็จพระเทพรัตนสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนลาว เพื่อพระราชทานผ้ากฐินและติดตามผลการดำเนินโครงการส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า หลัก 67 แขวงเวียงจันทน์ ตามพระราชดำริ เมื่อ ตุลาคม 2535

- สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงร่วมพิธีศพ ฯพณฯ ไกสอน พมวิหาน เมื่อ พฤศจิกายน 2535

- ที่สำคัญยิ่ง คือ การเสด็จพระราชดำเนินเยือนลาวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ระหว่างวันที่ 2-9 เมษายน 2537 (ภายหลังจากที่ทรงเป็นประธานร่วมกับ ฯพณฯ หนุฮัก พุมสะหวัน ประธานประเทศลาวในพิธีเปิดสะพานมิตรภาพไทย-ลาวที่จังหวัดหนองคาย) ซึ่งเป็นการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศครั้งแรกในรอบ 27 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้ ได้เสด็จฯ เปิดโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (โครงการในพระราชดำริ) ร่วมกับประธานประเทศลาว ที่เมืองนาทรายทอง เวียงจันทน์ รวมทั้งเสด็จฯ เยี่ยมชมโครงการส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้าฯ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี

- สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จฯ เยือนลาว เมื่อพฤศจิกายน 2537 และมกราคม 2539

- ฯพณฯ หนุฮัก พุมสะหวัน ประธานประเทศลาวและภริยา เยือนไทยในฐานะราชอาคันตุกะ ระหว่างวันที่ 4-19 กุมภาพันธ์ 2538

- นับจากปี 2533 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ เยือนลาวเป็นประจำทุกปี (เว้นปี 2538 ซึ่งสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จฯ สวรรคต)

- เมื่อเดือนมีนาคม 2539 เสด็จฯ แขวงเซกอง และแขวงอัตตะปือทางใต้ของลาว โดยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ตามเสด็จฯ ด้วย และในการเสด็จฯ เยือนครั้งนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเป็นประธานในการวางศิลาฤกษ์โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยซอนพร้อมด้วยระบบส่งน้ำของโครงการ

- เมื่อ 21-24 มกราคม 2540 ได้เสด็จฯ แขวงอุดมไซและหลวงน้ำทา

- เมื่อ 19-20 มีนาคม 2541 เสด็จฯ เยือน สปป.ลาว เพื่อติดตามความคืบหน้าของโครงการตามพระราชดำริ

- ระหว่างวันที่ 28-29 ตุลาคม 2541 สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จฯ ถวายผ้าพระกฐินที่วัดแสนสุขาราม เมืองหลวงพระบาง

- ระหว่างวันที่ 23-25 กุมภาพันธ์ 2542 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยือนลาว (แขวงพงสาตี)

- ประธานประเทศได้มีหนังสือทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และหม่อมเจ้าหญิงสิริวัณวรี มหิดล เสด็จฯ เยือนลาวอย่างเป็นทางการในเดือนกรกฎาคม 2543

การเยือนในระดับหัวหน้ารัฐบาล

- ฯพณฯ คำไต สีพันดอน นายกรัฐมนตรีลาว เยือนไทยอย่างเป็นทางการ (กุมภาพันธ์ 2535)

- นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เยือนลาวอย่างเป็นทางการ (มิถุนายน 2536)

- นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี เยือนลาวอย่างเป็นทางการ (มิถุนายน 2539)

- พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี เยือนลาวอย่างเป็นทางการ (มิถุนายน 2540)

- ฯพณฯ สีสะหวาด แก้วบุนพัน นายกรัฐมนตรีลาว เยือนไทยอย่างเป็นทางการ (มีนาคม 2542)

- นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เยือนลาวอย่างเป็นทางการ (พฤษภาคม 2543)

กลไกการดำเนินความสัมพันธ์ไทย-ลาว

ในการดำเนินความสัมพันธ์ไทย-ลาว ได้มีการจัดตั้งกลไกต่างๆ ขึ้นเพื่อการศึกษาหารือเกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือ รวมทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ตั้งขึ้นเมื่อพฤษภาคม 2534 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารือแนวทางการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศ รวมทั้งแก้ไขปัญหา อุปสรรคในความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน วิชาการ และวัฒนธรรม การประชุมครั้งล่าสุด (ครั้งที่ 9) จัดขึ้นระหว่างวันที่ 1-5 พฤษภาคม 2543 ที่เวียงจันทน์

2. คณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนทั่วไปไทย-ลาว ตั้งขึ้นเมื่อสิงหาคม 2537 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธานฝ่ายไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงป้องกันประเทศประเทศประธานฝ่ายลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยและเสถียรภาพตามชาย

แดน และร่วมมือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดน อาทิ ขบวนการต่อต้านรัฐบาลลาว (ขตล.) แรงงานและสินค้าผิดกฎหมาย ปัญหาขบวนการค้ายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น ครั้งที่ 9) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อ 22 พฤษภาคม 2543 ที่กรุงเทพฯ คณะกรรมการฯ ได้จัดตั้งคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนไทย-ลาว เพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามมติของคณะกรรมการฯ

3. คณะกรรมการชายแดนร่วมไทย-ลาว ตั้งขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2539 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสองประเทศเป็นประธาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนตลอดแนวชายแดน คณะกรรมการชายแดนฯ ได้จัดการประชุมครั้งสุดท้าย (ครั้งที่ 4) เมื่อ 17-19 ตุลาคม 2542 ที่เวียงจันทน์ในปัจจุบัน คณะสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนของทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบกระหว่างกันแล้ว 105 หลักเขต เป็นระยะเส้นเขตแดนประมาณ 450.9 กม. คิดเป็นร้อยละ 64.23 ของเส้นเขตแดนทางบกไทย-ลาวทั้งหมด (702 กม.) คณะกรรมการฯ ได้จัดตั้งคณะกรรมการเทคนิคร่วมไทย-ลาว โดยเข้ากรมแผนที่ทหารเป็นประธานฝ่ายไทย และอธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศลาว เป็นประธานฝ่ายลาว

4. คณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-ลาว เป็นผลสืบเนื่องจากการเยือนลาวของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เมื่อมกราคม 2540 และการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ครั้งที่ 7 เมื่อกันยายน 2540 ซึ่งเห็นชอบให้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีด้านการค้าปีละ 1 ครั้ง และมีการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ทุก 6 เดือน การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า ครั้งที่ 1 มีขึ้นระหว่างวันที่ 16-17 กรกฎาคม 2541 ที่กรุงเทพฯ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานฝ่ายไทย และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและการท่องเที่ยวเป็นประธานฝ่ายลาว ทั้งสองฝ่ายได้หารือเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคทางการค้าของทั้งสองประเทศ ยังไม่มีกำหนดการสำหรับการประชุมครั้งที่ 2

5. กลไกไกล่เกลี่ยแก้ไขข้อพิพาททางธุรกิจและการลงทุน จัดตั้งโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมฯ ครั้งที่ 7 เมื่อกันยายน 2540 โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วม เพื่อเป็นกลไกร่วมกันในการแก้ไขข้อพิพาททางธุรกิจของทั้งสองประเทศ และในการประชุมคณะกรรมการร่วมฯ ครั้งที่ 8 ที่ประชุมเห็นพ้องให้มีการตั้งกลไกระดับท้องถิ่น (แขวง-จังหวัด) และให้ กรอ. และสำนักงานไกล่เกลี่ยทางเศรษฐกิจ (สกก.) ระดับแขวงของลาวได้พบปะหารือและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางธุรกิจในระดับท้องถิ่นด้วย ในการประชุมคณะกรรมการร่วมฯ ครั้งที่ 9 (พฤษภาคม 2543) ที่ประชุมเห็นพ้องให้มีการใช้กลไกไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางธุรกิจและการลงทุนเพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

6. การประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว จัดตั้งโดยมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ครั้งที่ 6 เมื่อกันยายน 2539 ณ จังหวัดสงขลา ได้มีการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว ครั้งที่ 2 เมื่อ 14-16 กุมภาพันธ์ 2542 ที่เวียงจันทน์ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วม ที่ประชุมได้หารือกันถึงความร่วมมือด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดน และความร่วมมือในการพัฒนาในระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ จะมีการประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย-ลาว ครั้งที่ 3 ในประเทศไทย นอกจากการประชุมระดับผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงแล้ว ยังมีการประชุมคณะกรรมการร่วมมือฯ ในระดับจังหวัดของไทยกับแขวงของลาวด้วย เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการร่วมกันแก้ไขปัญหาตามบริเวณชายแดนในระดับท้องถิ่น เพื่อมิให้ปัญหาลูกกลมเป็นปัญหาระดับชาติได้

7. สมาคมไทย-ลาว จัดตั้งโดยกระทรวงการต่างประเทศเมื่อปี 2537 เพื่อเป็นกลไกเสริมในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาวในระดับประชาชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ปัจจุบันมี นายอาสา สารสิน เป็นนายกสมาคมฯ ขณะเดียวกัน ฝ่ายลาวได้จัดตั้งสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย ซึ่งมี ฯพลฯ เพ้า บุนนะพน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ขนส่ง ไปรษณีย์ และก่อสร้าง เป็นประธานสมาคมฯ สมาคมทั้งสองได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว อาทิ การจัดสัมมนาด้านธุรกิจและสื่อมวลชน การนำคณะสันติบาลตำรวจไปเยือนการสนับสนุนให้มีการสอนภาษาลาวที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น การเข้าร่วมงานเฉลิมฉลองหรืองานบุญสำคัญ ๆ ของทั้งสองฝ่าย

8. ความตกลงที่ไทยมีกับลาวที่สำคัญและยังมีผลบังคับใช้อยู่ มีดังนี้

- 8.1 ความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนน (5 มีนาคม 2542) ซึ่งใช้แทนความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าผ่านแดนไทย-ลาว ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2521
- 8.2 ความตกลงเพื่อส่งเสริมการลงทุน (22 สิงหาคม 2533)
- 8.3 ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว (9 พฤษภาคม 2534)
- 8.4 ความตกลงทางการค้า (ฉบับแก้ไขใหม่) (20 มิถุนายน 2534)
- 8.5 ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนไทย-ลาว (17 สิงหาคม 2534)
- 8.6 สนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือไทย-ลาว (กุมภาพันธ์ 2535)
- 8.7 ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับหนังสือเดินทางทูต (8 ตุลาคม 2537)

- 8.8 ความตกลงระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เกี่ยวกับการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนตลอดแนวร่วมกัน (8 กันยายน 2539)
- 8.9 ความตกลงว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงรัษฎากรในส่วนของการเก็บจากเงินได้ (20 มิถุนายน 2540)
- 8.10 ความตกลงว่าด้วยการเดินทางข้ามแดน ไทย-ลาว ฉบับลงนาม 20 มิถุนายน 2540 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 19 กันยายน 2540 เป็นความตกลงฉบับใหม่ที่ใช้แทนความตกลงเรื่องข้อบังคับร่วมกันว่าด้วยการเจรจาชายแดนระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศส (16 สิงหาคม 2486)
- 8.11 ความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางราชการ (5 มีนาคม 2542)
- 8.12 สนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (5 มีนาคม 2542) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 6 ตุลาคม 2542

ความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่เอื้ออำนวยต่อการขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกันได้แก่ การที่ไทยและลาวมีพรมแดนติดต่อกัน ความคล้ายคลึงด้านภาษาและวัฒนธรรม การติดต่อไปมาหาสู่และค้าขายระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศตามบริเวณชายแดน และการที่ลาวจำเป็นต้องอาศัยไทยเป็นเส้นทางออกทะเลเพื่อค้าขายกับประเทศภายนอก เนื่องจากการคมนาคมผ่านเวียดนามยังไม่สะดวก

นับตั้งแต่ปี 2529 ลาวได้เปลี่ยนนโยบายจากการยึดถือแนวทางสังคมนิยมที่รัฐควบคุมกลไกการผลิตอย่างเข้มงวด มาเป็นการใช้แนวทาง “จีนตนาการใหม่” เปิดการติดต่อกับประเทศในโลกเสรี โดยส่งเสริมการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น และปรับระบบเศรษฐกิจเข้าสู่ระบบตลาดเสรี ในขณะเดียวกัน รัฐบาลไทยมีนโยบายที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น และเศรษฐกิจของไทยมีศักยภาพในด้านการลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น ทำให้โอกาสที่ไทยจะทำการค้าและการลงทุนกับลาวเปิดกว้างขึ้นเป็นลำดับ

การค้า

ไทยเป็นประเทศที่ลาวนำเข้าและส่งออกสินค้ามากที่สุดติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปี โดยในปี 2543 (มกราคม – พฤศจิกายน) การค้ารวมมีมูลค่า รวม 41.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (467.2 ล้านดอลลาร์ ในปี 2542) ไทยได้เปรียบดุลการค้า 271.7 ล้านดอลลาร์ (354.5 ล้านดอลลาร์ ในปี 2542)

ไทยส่งออกไปลาว 342.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (410.8 ล้านดอลลาร์ ในปี 2542)

ไทยนำเข้าจากลาว 71 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (56.3 ล้านดอลลาร์ ในปี 2542)

สินค้าออกที่สำคัญของไทยคือ ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันสำเร็จรูป เคมีภัณฑ์ ผ้าผืนเหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์ เตาอบไมโครเวฟ และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ให้ ความร้อน เครื่องดื่ม ปูนซีเมนต์ เครื่องรับวิทยุ โทรศัพท์ และส่วนประกอบ สิ่งทออื่น ๆ ฯลฯ

สินค้าเข้าที่สำคัญจากลาวคือ ไม้และไม้แปรรูป สินแร่โลหะอื่น ๆ และเศษโลหะ ผลิตภัณฑ์ไม้ ถ่านหิน หนังกบและหนังฟอก เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ กาแฟ ชา เครื่องเทศ เมล็ดพืช น้ำมัน แร่ดิบ ฯลฯ

การลงทุน

ไทยเป็นประเทศที่ลงทุนในลาวมากที่สุด ตั้งแต่ปี 2531-2542 ไทยลงทุนในลาว จำนวน 766 โครงการ มีมูลค่าประมาณ 2,929.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สาขาที่มีการลงทุนมาก ได้แก่ พลังงานไฟฟ้า ขนส่งและโทรคมนาคม ธุรกิจ โรงแรมและการท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และหัตถกรรม เฉพาะในปี 2541 ไทยลงทุนในลาว 65.86 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ในจำนวนนี้ เป็นการลงทุนโครงการรถไฟจำนวนประมาณ 55 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ)

ปัญหาที่นักธุรกิจและนักลงทุนไทยในลาวมักจะประสบ ได้แก่ ความไม่แน่นอน ของกฎระเบียบของลาว ความล่าช้าของระบบกฎหมาย ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง ตลอดจน ระบบแก้ไขข้อพิพาทด้านการค้าการลงทุนของลาว

การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กับองค์การท่องเที่ยวแห่งชาติลาว ได้ทำ ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวแห่งชาติลาว เมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2535 และได้จัดทำ บันทึกการประจักษ์ว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกันเมื่อ 19 มกราคม 2539 และ 30 มกราคม 2540 และทั้งทางองค์กรได้ลงนามในแผนงานความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวประจำปี 2541-2542 เมื่อ 30 มกราคม 2541

แผนงานความร่วมมือฯ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยและลาว และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปสู่ประเทศที่สามในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยการให้ความร่วมมือในด้านการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมด้านการตลาด นอกจากนี้ ททท. ได้จัดทำการศึกษาโอกาสการลงทุนด้านโรงแรมและการท่องเที่ยวของแขวงหลวงพระบาง และแขวงจำปาสัก และมอบให้ฝ่ายลาวใช้ประโยชน์ต่อไป

ความสัมพันธ์ทางด้านการเงินและการธนาคาร

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือธนาคารชาติลาว ทั้งในรูปคำแนะนำเกี่ยวกับการวางแผนและบริหารนโยบายการเงินและการคลัง การฝึกอบรมพนักงาน การศึกษาภาวะการค้าขายแดนร่วมกัน และการจัดหลักสูตร MBA แก่พนักงานธนาคารชาติลาว (โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) ปัจจุบันมีธนาคารไทยเปิดสาขาที่เวียงจันทน์แล้ว 6 แห่ง คือ ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารทหารไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย และธนาคารกรุงศรีอยุธยา

การให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ

ความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างไทย-ลาว ในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นครอบคลุมสาขาต่าง ๆ รวมทั้งการเกษตร สาธารณสุข ยุติธรรม แรงงาน ตลอดจนด้านสังคม วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ในปี 2542 ปริมาณความช่วยเหลือของไทยให้แก่ลาวลดลงจากปี 2541 จำนวน 25.62 ล้านบาท เป็น 69.15 ล้านบาท เนื่องจากรัฐบาลไทยประสบปัญหาด้านงบประมาณ

ปัจจุบันทั้งสองประเทศยังไม่มีความตกลงซึ่งใช้เป็นกรอบในการดำเนินความร่วมมือช่วยเหลือระหว่างกัน ล่าสุด การประชุมคณะกรรมการความร่วมมือว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ครั้งที่ 9 (พฤษภาคม 2543) ได้มีมติให้จัดทำแผนความร่วมมือทางวิชาการไทย-ลาว โดยให้สอดคล้องกับแนวทางในการจัดทำกรอบทิศทางในการประสานแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจไทย-ลาว

ความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม

- ไทยได้มอบรางวัลความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านวัฒนธรรมให้ฝ่ายลาวพิจารณาเมื่อกันยายน 2537 เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างกัน ล่าสุด ฝ่ายลาวแจ้งในการประชุมคณะกรรมการความร่วมมือฯ ครั้งที่ 9 (พฤษภาคม 2543) ว่าเห็นชอบในหลักการที่จะทำความตกลงในด้านนี้กับไทย

- ระหว่างปี 2540-2542 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) มีกิจกรรมด้านวัฒนธรรมจำนวน 8 โครงการ ซึ่งเป็นโครงการภายใต้ความร่วมมือทางวัฒนธรรม ไทย-ลาว อาทิ โครงการนำเยาวชนลาวมาเยือนไทย โครงการนำสื่อมวลชนลาวเข้าร่วมงานลอยกระทง

- สมาคมไทย-ลาว ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศ ได้จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมร่วมกันกับสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย เป็นประจำทุกปี ซึ่งถือเป็นการดำเนินความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมระหว่างไทย-ลาว อีกรูปแบบหนึ่ง

- ในปีงบประมาณ 2543 มีโครงการสัมมนาครูสอนภาษาไทยในประเทศเพื่อนบ้านของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเชิญครูสอนภาษาไทยในลาว และครูในโรงเรียนจังหวัดชายแดนที่มีนักเรียนลาวมาศึกษา เข้าร่วมการสัมมนาเป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยที่เหมาะสม และสร้างทัศนคติที่ดีแก่ครูสอนภาษาไทยในลาว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวสุภรัตน์ เขาวนเกษม	
วัน/เดือน/ปีเกิด	7 ธันวาคม 2514	
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี	
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนารีรัตน์ จังหวัดแพร่ ปีการศึกษา 2528	
	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนารีรัตน์ จังหวัดแพร่ ปีการศึกษา 2531	
	สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2535	
การทำงาน	เมษายน 2535	อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ สถาบันภาษาต่างประเทศ (NILC) เชียงใหม่
	มีนาคม 2536	อาจารย์พิเศษภาษาอังกฤษ โรงเรียนสหศึกษา (ช่องฟ้า-ชินเชิง) จังหวัดเชียงใหม่
	กรกฎาคม 2537	เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โทรศัพท์ (053) 943664-6 โทรสาร (053) 219252, 943666 E-mail: orangina34@hotmail.com oposchwkw@chiangmai.ac.th